

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejeman 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celoveu.

Leto X.

V Celoveu 25. marca 1891.

Štev. 6.

Konfiskacija.

Današnji list je bil od c. kr. državnega pravdnštva zasežen zavoljo uvodnega članka: „Triage slovenščine, — pa kakó?“ Napravili smo takoj drugo izdajo, ktera bo naročnikom zavoljo tega seveda nekaj pozneje v roke prišla.

Rodoljubi koroški, razširjajte „Mir“.

Čeravno ima „Mir“ veliko naročnikov, vendar še zmirom premalo. Ne pravimo tega iz dobičkarije; ampak zadnje volitve so nas poučile, da je naše ljudstvo v mnogih krajih še vse premalo zavedno in vse preveč nevedno v političnih rečéh. Najde se še mnogo vasij, kjer „Mir“ nema niti jednega naročnika, — pa tudi drugih listov boš zastonj iskal. V take kraje zasajajo nasprotniki najhujše svoje kremplje in najložeje ljudstvo premotijo. Kajti kdor ne bere nobenih časnikov, tak tudi o politiki nič ne vé; on nema nobenega lastnega razsodka in prepričanja, on omahuje zdaj na levo, zdaj na desno, nazadnje pa verjame tistemu, ki ima najbolj namazan in nabrušen jezik. V takih krajih trosijo nasprotniki najneumnejše in najpredrznejše laži, in ljudstvo jim kaj rado veruje! Drugače pa je tam, kjer ljudje kaj beró, posebno če imajo „Mir“ po hišah. Že Mohorjeve bukve ljudi toliko utrdijo in ogrejejo, da se čutijo Slovence in da spoštujejo svoj materni jezik. V „Miru“ pa najdejo tudi pouk o političnih vprašanjih in poizvejo, kako je treba zavračati nasprotno laži, kaj ta ali ona stranka namerava itd. Kamor dosti „Mirov“ hodi, tam imamo lahko delo; posestniki grejo radi k volitvi, ker vejo, za kaj se gre; nasprotniki pa s svojimi lažmi in zvijačami pri takih nič ne opravijo. Zakaj je po Celovški okolici med slovenskim ljudstvom toliko nevere in toliko nemško-liberalnega duha? Zato, ker je tukaj „Mir“ tako malo razširjen; ljudstvo nič ne bere, tudi nemškega ne; ljudje toraj o politiki le to vejo, kar slišijo po Celovških gostilnah; oni slišijo le duhovnike črniti, verske reči smešiti, nemščino hvaliti, slovenščino zaničevati itd. Ali je čudno, ako se sčasoma tega duha navzamejo? Saj je človek itak bolj k slabemu, kakor k dobremu nagnjen, kaj bi se potem mlademu Slovincu ne dopadlo, če sliši v kaki zanikerni družbi, da skoraj nobena reč nič greh ni, da so si post, spoved itd. le papeži izmislili, da Kristus tega ni zapovedal itd.? Večkrat ko ljudje v take družbe pridejo, bolj se jim

vera omaje, začnejo izpuščati pridige, nazadnje še celo nedeljske maše. Slovenščina se jim zmirom bolj pristudi in ker domači ljudje: oče, mati, sestre itd., vendar še nekaj na vero držijo, zato je mladeniču nemška družba že ljubša in nazadnje se čisto ponemškutari, pa tudi vero zgubi, postane čisto divjak in tacega imenujejo potem „fortschrittmann“ — „Freie Stimmen“ in drugi liberalni listi ga pa v zvezde kujejo. Zatajil je vero svojih očetov, zatajil materno slovensko besedo; le z eno nitjo visí še pri obeh. V cerkev gre včasih na videz, da ne zgubi vsega zaupanja pri sosedih; slovenska beseda pa mu je samo za to še dobra, da more govoriti s posli in stariši. To je podoba liberalca, kakoršnih imamo v Celovški okolici veliko, in tudi takih, ki pri volitvah okrog tekajo za nasprotnike Slovencev in pomagajo svojim slovenskim rojakom jama kopat. Da se ta žalostna prikazen zatre, ni drugzega pripomočka, kakor: pouk. Treba je razširiti „Mir“ po vseh takih zaslepljenih krajih. Kako je „Mir“ do sedaj razširjen po Celovški okolici, pokazali bomo le z nekaterimi zgledi: v Otoče ne hodi noben list; v Št. Martin en sam; v celo Št. Jursko občino en sam (na g. župnika); v Št. Petersko občino pri Celoveu noben list; v Št. Tomaž en sam list (na g. župnika); v Timenico nekaj malega; ravno tako v Št. Jakob na cesti; v Žrelcu in sosednih vaséh do zdaj ni bilo nobenega naročnika, — zdaj smo poskrbeli, da nekaj listov doli hodi. Ni treba, da bi to žalostno sliko še nadaljevali, kajti našli bi takih krajev tudi drugodi, ne samo okoli Celovca. Rekli bodo morda rodoljubi na Kranjskem in Štajerskem: „Pa jim liste zastonj pošiljajte, zastonj ga bodo že brali.“ Pa to ni tako! Pošiljali smo ga že v nekatere kraje zastonj na tak način, da smo samo nekaj naslovov zvedeli in jih v adresno knjigo zapisali. Toda vedeti je treba, da nasprotniki naš list strašno sovražijo; in če ga kje vidijo, zmirjajo tistega, ki ga bere, ga obdelujejo in pestijo na vse načine, dokler se ne naveliča in nazadnje lista še zastonj noče. V neki kraj smo pošiljali več listov zastonj, pa ljudje, od nasprotnikov podhujskani, so se iz njih le norčevali. Treba je toraj tudi tukaj previdno postopati; treba je poiskati prave in resne bralce in poskrbeti, da zavoljo lista nemajc nobenih sitnostij. Zato pa se obračamo do rodoljubov s prošnjo, naj nam poiščejo takih bralcev v krajih, kjer jih do zdaj še ni, pa bi jih treba bilo. Pripravljeni smo, takim „Mir“ par let zastonj pošiljati; rodoljubi naj nam le naznanijo, pod kakimi naslovi ali adresami naj se listi pošiljajo. Kjer pa zamorejo pridobiti kakega plačujočega naročnika, to nam je seveda še ljubši.

Prepričani smo, da se za vse prihodnje volitve ne moremo bolje pripravljati, kakor ravno z razširjanjem „Mira“. Čeravno je le papir, pa vendar doseza, če tudi počasi, svoj namen, in odbija napade nasprotnikov ter odpira polagoma oči onim zaslepljenim Slovencem, ki še vedno ne vedo, na katero stran naj bi se nagnili, da bi jim bolje ugajalo. Žalostne čase smo Slovenci na Koroškem že doživeli in prestali, a čakajo nas najbržeje še žalostnejši. Zatorej bodi sveta dolžnost vsakega posameznika iz našega tabora, delati na to, da se oklenemo drug drugega in da delamo z združenimi močmi v blagor zatiranega slovenskega národa. Zatoraj še enkrat: Razširjajte „Mir“!

Pravda Einspieler-Foresti.

Znano je našim bralcem, kaka nesreča se je zgodila lani dné 24. julija Podkloštróm o priliki prvotnih volitev za deželni zbor. Po končani volitvi so šli slovenski volilci na vrt Danielove gostilnice in se tam razgovarjali in nedolžno razveseljevali. Prišli pa so za njimi štirje liberalni volilci, se začeli pripraviti z našimi, in na zadnje je prišlo do tepeža, pri katerem je bil liberallec Miha Šojer z nožem zaboden, da je kmalo potem umrl. Liberalci so precej zagnali strašen krik, posebno po svojih časnikih, brez vseh dokazov so trdili, da je bil Šojer od Slovencev zaboden in da je zlasti župnik Einspieler vsega kriv. Sodnija je stvar dolgo preiskovala, pa žalibog moralca ni mogla najti. Obtožen je bil sicer trgovec M. Ulbing, pa porotniki so ga morali oprostiti, ker njegova krivda se ni dala z ničem dokazati. Ista preiskava in pravda pa je tudi dokazala, da je župnik in poslanec g. Gregor Einspieler čisto nedolžen pri tej nesreči, kar potrjuje tudi uradna izjava državnega pravdníštva v Celovcu. Liberalci Podkloštróm so pa župnika precej obsodili v svojem sreú, čeravno sami niso bili priče pretepa. Ko je prišel urednik Foresti v Podklošter, napovedali so mu to, kar se je po vasi govorilo med liberalci; Foresti je vzel vse za resnico, kar je le koli neugodnega zvedel o župniku in kar so trosili ljudje, ki so bili in so še župniku sovražni, pa sami niso bili priče poboja. Na taka poročila oprt je spisal grozovit članek proti župniku v svojem znamenem listu „Deutsche Allgemeine Zeitung“. Govoril je o „političnem umoru“ in župnika naravnost dolžil, da je on kriv umora. Z groznimi psovki je pital župnika in slovensko stranko, župnika sumničil hudobnih namenov, ga dolžil brezsrčnosti na podlagi lažnjivih poročil, mu očital zanemarjenje dolžnosti itd. Kako predrno in brezmejno surovo in razžaljivo je bil članek spisan, naj razvidijo oč. bralci iz sledečih psovka, ki se v članku nahajajo: „Blutfrüchte der Einspielerschen Hetzpolitik — der Mord von Arnoldstein — moralischer Mörder — intellektueller Urheber des Mordes — verantwortlich für die That — Hetzer im Talar — zu Gewaltthätigkeiten und zum nationalen Kriege hindrängend — roher Hass gegen Andersdenkende — abscheuliches Getriebe — kampfwüthige Hetzversuche — giftspeiende Aufsätze des „Mir“ — berüchtigter Hetzer — Predigen des Deutschen-

hasses — Entweihung der Kirche und Kanzel — niederträchtige Wütharbeit itd.“ Nadalje je po krivem obdolžil župnika, da zabodena Šojerja ni hotel v sv. olje djati, čeravno je župnik tekel, ne samo šel, ko so ga poklicali. Tudi mu je očital, da nalašč ni pustil mrtvaškega zvončka zvoniti in s tem pokazal svojo brezsrčnost. — Na ta „brand-artikel“ je mislil župnik iz začetka samo s popravkom odgovoriti. Rodoljubi pa so se posvetovali in rekli, da za tako predrno žaljenje časti navaden popravek ne zadostuje. Čeravno se je bilo bati, da pravdo zgubimo, ker so liberalni listi s svojimi lažnjivimi in šeuvalnimi poročili razburili vse Nemce zoper nas, in je bilo tedaj mogoče, da bo ta splošna nevolja uplivala tudi na porotnike, — vendar je zahtevala čast g. Einspielerja, da urednika Forestija pozove pred sodnijo.

Tožnik je naprosil za svojega zastopnika slavnoznanega Dunajskega odvetnika g. dr. Porzerja. Ta je z ozirom na umetno narejeno razburjenost v deželi prosil za to, naj bi se pravda dognala pred kakim drugim porotnim sodiščem, pa ta prošnja ni bila uslišana. Tako je prišla tedaj stvar pred Celovške porotnike dné 11. sušca t. l. Vršila se je tako:

Obravnavo je kot predsednik vodil više deželne sodnije svetovalec g. dr. Heiss. Tožnika je zastopal g. dr. Porzer iz Dunaja, zatoženca pa dr. Abuja iz Celovca. Prisoten je bil tudi tožnik.

Predstavi se zatoženec Giovanni Foresti. On je 59 let star, živi od žene postavno ločen, je bil žandar, potem učitelj laškega jezika, v Beljaku je začel časnik izdajati. Zavolj tiskovnih prestopkov je bil že šestkrat kaznovan.

Potem se prebere zatožba. Tista pravi, da v besedah „zu Gewaltthätigkeiten hinneigende Politik“ se župniku podtika, da hoče siloma javni mir kaliti ali pa celó državni red prekueniti. Dolži se toraj hudodelstva, in če zatoženec tega ne more dokazati, mora se kaznovati zavolj hudodelstva obrekovanja. Nadalje je članek trdil, da je župnik začetnik ali sokrivec tega umora. Ker pa še sploh ni dognano, ali se sme tukaj govoriti o umoru ali uboju, in ker je nadalje pravda proti Ulbingu dokazala, da je župnik pri tem čisto nedolžen, toraj se mora zatoženec obsoditi zavolj obrekovanja. Nadalje je beseda „berüchtigter Hetzer“ (zloglasni hujskač) psovka, ki je na vsak način kazujiva in pri kateri dokaz resnice ni dopuščen. Nadalje se župniku očita zanemarjenje dolžnostij in brezsrčnost na podlagi dejanj, ktere mora zatoženec dokazati, ali pa se mora obsoditi zavolj žaljenja časti.

Foresti se zagovarja in pravi, da ni kriv. On je šel v Podklošter, da bi zvedel, kako se je vse to godilo. Tam je našel veliko razburjenost zoper župnika (med liberalci — Op. ured.). On je to zapisal, kar so mu ljudje (liberalci — Op. ured.) povedali, posebno se je zanašal na župana Gruma in notarja Rainerja. Župan ga je še sam prosil, naj vse to v list spravi; notar Rainer pa mu je obljubil, da mu bo poslal obširnô poročilo, kar je tudi storil. Če je bilo v člankih kaj neresničnega, on ne more za to, kajti če županu in notarju ne sme verjeti, komu pa bo? Če je „ojstro“ pisal, se mora pomisliti, da tudi „Mir“

njega hudo napada. (Mi ga pustimo pri miru in njegovega lista še beremo ne. — Op. ured.)

Predsednik prebere oba tožena članka. Potem izprašuje zatoženca: „Ali niste pomislili, da so te besede zelo žaljive za Einspielerja? Ali se niste tožbe bali? Kako razlagate besede, da Einspieler dela nasilnost (Gewalthätigkeit)?“

Foresti se zvija in ne ve kaj odgovoriti; potem jame nekaj jecljati o Einspielerjevem „ščuvanju“.

Predsednik: „Kako ste mogli Einspielerju očitati, da je on umora kriv, da je on zanj odgovoren?“

Foresti pravi, da je Einspieler ljudi hujskal in da je s tem prepir in tepež naredil.

Predsednik: „Kak povod imate, da imenujete Einspielerja »zloglasnega hujskača«?“

Foresti pravi, da Einspieler res strašno ščuje in hujska, kar je po celi deželi znano.

Predsednik: „Ali imate dokaze, da je Einspieler zanemarjal svoje dolžnosti?“

Foresti: „Slišal sem, da je Einspieler sicer skrbel za namestnika, če je z doma šel, toda nekteri ljudje se rajši izpovejo svojemu župniku, kakor tujemu. To je pa znano, da je Einspieler dostikrat z doma šel. Sicer sem pa le to pisal, kar sem od drugih slišal.“

Predsednik: „Kak dokaz imate, da se je Einspieler branil priti, ko so ga klicali, naj pride obhajati umirajočega Šojerja?“

Foresti: „Župan Grum je meni tako povedal.“

Predsednik: „Od kodi veste, da Einspieler ni pustil pri smrti Šojerja zvoniti mrtvaškega zvončka?“

Foresti: „To sem od ljudij slišal. Notar Rainer mi je tudi tako pisal. Pozneje sem pa zvedel, da to zvonjenje Podkloštrom ni v navadi.“

Dr. Porzer: „Kako se morete zanašati na poročilo takih mož, ki niso bili sami priče celega dogodka? Župan Grum in notar Rainer tepeža nista sama videla. Ali vam tega nista povedala? Pri tako resnem dogodku bi vi morali vendar take ljudi popraševati, ki so bili sami priče. Ali niste z nobenim takim govorili?“

Foresti je v zadregi in se sklicuje na župana, kteremu je vse verjel.

Dr. Porzer: „Notar Rainer se je pa izjavil, da vam poročila ni dal v ta namen, da ga v listu poročite.“

Foresti je v zadregi in govori nekaj nejasnega.

Dr. Porzer: „Kaj razumete vi z besedo »hujskač«?“

Foresti se zvija in pravi, da se sploh slovenski duhovniki imenujejo „hujskači“, ker se v politiko mešajo in izdajajo časnik, kateri nemško-liberalno stranko napada.

Dr. Porzer: „Saj se tudi vi v politiko mešate in izdajate političen časnik; tedaj ste tudi vi hujskač?“ (Smeh med poslušalci.)

Foresti v zadregi ne ve nič pravega odgovoriti.

Dr. Porzer: „Kaj razumete z besedami »zur Gewalthätigkeit hinneigend«?“

Foresti je spet v zadregi.

Priča Gitschthaler potrди, da je Foresti izdajatelj lista „D. A. Z.“, ki izhaja v kakih 700 iztisih. Dotična številka, v kateri je bil govor o Podkloštterski dogodbi, se je še dvakrat ponatis-

nila, prvič v 300, drugič v 200 odtisih. Tudi prizna, da so veliki plakati občinstvo opozarjali na to številko, da je pa policija te plakate pozneje prepovedala.

Dr. Porzer: „Ali kaj veste, če se je nekaj teh listov poslalo tudi v Einspielerjev volilni okraj?“

Priča tega ne ve povedati.

Foresti: „V Velikovec se jih nič ni poslalo; samo v Celovec se jih je poslalo 100 odtisov.“

Zdaj se zasliši tožnik g. župnik Einspieler kot priča.

Predsednik: „Kterega leta ste prišli v Podklošter?“

Einspieler: „Leta 1888.“

Predsednik: „Ali je res, da je bil pred Vašim prihodom Podkloštrom mir in pokoj in da so bili vsi ljudje ene misli?“

Einspieler: „To ni res. Vedno ste bili dve stranki. Župniku Inckotu so še enkrat okna pobili. Pri neki volitvi so konservativci celó zmagali. Sploh pa tudi za mojega bivanja Podkloštrom ni bilo takega nemira. Le ob času volitev so bili duhovi nekaj razburjeni. Ni res, da sem koga ščuval; vedno sem se držal postave. Iz prižnice nisem o volitvah nič govoril, samo pastirski list sem prebral, kakor mi je bilo ukazano.“

Predsednik: „Ali ste res pod policijskim nadzorstvom in zakaj?“

Einspieler: „Zavolj nedolžnega telegrama, v katerem smo škofu Strossmajerju iz Ljubljane čestitali (srečo voščili) in na kterega sem se jaz podpisal. Jaz ne verujem, kar se Strossmajerju očita, da ne bi bil prijatelj cesarja ali Avstrije, zato se mi ni nič hudega zdelo, tak telegram podpisati.“

Nadalje priča pové, da tisti, pri kterih je Foresti pozvedoval, kakor župan Grum, notar Rainer itd., sami niso bili takrat na Danielovem vrtu, toraj tudi pričati nič ne morejo, kaj se je godilo. Priča pove, da se je prepir že prej začel, prej ko je on tje prišel. Priča pojasni še marsiktero drugo reč. Zlasti se čudi, da se mu podtika toliko „ščuvanja“. V svoji občini ni drugega storil, ko da je slovenskim volilcem rekel: „Le pridite vsi k volitvi!“ Da je bil na dveh političnih shodih Velikovškega okraja, to vendar ne bo nič hudega, ker je deželni poslanec tistega okraja in mora vendar svojim volilcem včasih poročati, kaj se v zboru godi. Da se je pa tudi drugih shodov udeležil, to je naravno, ker je predsednik političnega društva, ki zboruje zdaj tu, zdaj tam.

Dr. Porzer: „Ali ste zavolj politične agitacije že kako večo kazen dobili?“

Einspieler: „Ne.“

Dr. Porzer: „Če bi bil gospod Einspieler res tako grozen hujskač in nemirnež, kakor piše Foresti v svojih listih, potem bi ga bila gotovo že kaka oblast prijela in kaznovala.“

Predsednik: „Ali je res, da ste rekli: »Dokler so ti nemški psi tukaj, se ne bo pelo. Vsi smo tako dobre volje, samo en par jih je takih, ki nista vredna, da ju zemlja nosi. Naj se pogrezneta, kjer stojita.«“

Einspieler: „Tega nikoli nisem govoril.“

Predsednik: „Pri Ulbingovi pravdi ste pa vendar na pol priznali, da ste morda kaj takega rekli, — tako se glasi v zapisniku.“

Einspieler: „Potem se ni prav zapisalo, kar sem govoril. Jaz sem takrat le rekel, da sem morda svojo nevoljo izrazil nad nepokojneži, ne pa, da sem take besede govoril.“

Predsednik: „Zapisniki so uradni akti, katerih veljavo nihče ne sme ovreči.“

Dr. Porzer: „Ali se ni pela neka pesem, ktere tekst (besede) bi bila lahko natararica narobe razumela?“

Einspieler: „Pela se je pesem »Hej Slovenci«, ki pravi na koncu: »Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade.«“

Dr. Porzer: „Tedaj je mogoče, da je natararica le te besede peti slišala.“

Zagovornik dr. Abuja praša pričo, kolikokrat je šel iz Podkloštra na volilne shode? Tudi ga praša, ali je on (Einspieler) voditelj koroških Slovencev? (Povej nam, ali si ti kralj Judov? — Op. ured.) Tudi ga praša, če on „Mir“ piše in zakaj da sprejema take članke, ki liberalcem očitajo, da so nasprotniki vere?

Einspieler: „Mislim, da na taka vprašanja nisem dolžen odgovarjati.“

Dr. Porzer: „Današnja obravnava ni zato, da bi moral g. Einspieler svojo politiko zagovarjati, ampak Foresti naj se zagovarja, zakaj je Einspielerja v listu razžalil.“

Foresti: „Einspieler naj rajši oznanuje krščansko ljubezen.“

Predsednik: „Vi nemate nič vmes govoriti!“

Predsednik omeni, da bosta zdaj zaslišana župan Grum in notar Rainer.

Dr. Porzer: „Jaz predlagam, da ta dva ne smeta priseči, ker sta nekako sokriva, ker sta Forestiju dala tiste podatke, na katerih podlagi je pisal tožene članke. Da sta sokriva je jasno, ker je bila iz začetka tudi zoper nju tožba uložena, pa se je umaknila iz uzroka, ki semkaj ne spada.“

Dr. Abuja: „Jaz pa predlagam, da prisežeta, ker s tožbo nemata nič več opraviti; zatožba proti njima se je umaknila.“

Sodišče razsodi, da Grum in Rainer ne prisežeta.

Rainer (Forestijeva priča), notar Podkloštom, pripoveduje, da so začeli za vdovo Šojer nabirati; v ta namen se je članek sestavil na podlagi govorjenja raznih ljudi, o katerih se je mislilo, da resnico govorijo. Tudi je Foresti prosil za tako poročilo.

Predsednik prebere Rainerjevo poročilo (ki ima pa mnogo neresničnega v sebi. — Op. ured.).

Rainer nadalje pripoveduje, da se je Einspieler okoli vozil zavolj agitacije, tudi ga je mnogokrat na železnici videl. (!) Trdi, da se je razpor naredil med prebivalstvom, prej so ga Slovenci prijazno pozdravljali, zdaj ga (Rainerja) pa grdo gledajo. Da bi se bil župnik branil, Šojerja deti v sv. olje, tega sam ne vé, to je le od župana slišal. Zarad zvonjenja pa prizna, da se je zmotil, ko je Forestiju poročal, da župnik tega ni dopustil. On (Rainer) kot Celovečan (!) ni vedel, da mrtvaški zvonček Podkloštom ni v navadi. Sicer pa pristavi, da poročila Forestiju ni zato poslal, da bi se v listu priobčilo, ampak le, da bi Foresti vedel, v kakem redu so se reči po vrsti godile.

Dr. Porzer: „Ker ste pristaš liberalne stranke, ste gotovo le to v poročilo zapisali, kar ste slišali od liberalnih pristašev.“

Rainer pritrdi.

Dr. Porzer: „Potem se je bati, da je tudi poročilo pristransko.“

Dr. Abuja: „Ali ste Forestiju pisali, da je vse to gotova resnica?“

Rainer: „Saj je tudi sam ljudi izpraševal.“

Grum (Forestijeva priča), župan Podkloštom, pové na vprašanje, kako more on dokazati, da se je župnik branil priti k umirajočemu Šojerju, da je on (župan) ljudem rekel, naj gre kdo po župnika, da se je pa na to slišal glas nekega študenta: „Saj je že nekdo tam bil, pa župnik noče priti.“ (Zakaj pa tega študenta niso za pričo pripeljali? — Op. ured.) — Kaj je Janez Maier župniku rekel, tega on ni slišal, pa od dr. Platzerja je zvedel, da je Maier župniku rekel: „Te nesreče ste vi krivi.“ Tudi pravi, da je Einspieler veliko agitiral in malo doma bil, da je zanemarjal (?) svoje dolžnosti. Priča pravi nadalje, da je bilo „Mirovo“ poročilo o dogodkih Podkloštom neresnično, Forestijeva pa resnično, zato so on, Brugger, Henrik Maier in Avgust Maier podpisali neko izjavo, v kateri pravijo, da je v „Mirovem“ poročilu vse polno lažij, kar pa je pisala „Deutsche Allgemeine Zeitung“, da je gola resnica. Na vprašanje, kaj si on misli pri besedi „hujskanje“, odgovori, da to, če kdo okoli hodi in agitira. Zastran mrtvaškega zvončka potrди, da tisti Podkloštom ni v navadi.

Dr. Porzer: „Kako morete Vi reči, da je bilo poročilo v „Miru“ vse zlagano, saj sami niste bili pri tepežu pričujoči?“

Grum: „Sem pa od drugih slišal.“

Dr. Porzer: „Kdor sam ni videl, ne more nič pričati.“

Predsednik: „Ali je res, da ste bili že pred Einspielerjevim prihodom dve stranki Podkloštom?“

Grum: „To je res; že prej ste bili dve stranki.“

Henrik Maier (Forestijeva priča) je tudi podpisal tisto izjavo, da je v „Miru“ vse zlagano, čeravno ni bil sam priča tepeža. On pa potrди, da ste bili že prej dve stranki Podkloštom, tudi ne more reči, da bi bil župnik posebno sčuvati ali kako zdražbo naredil. To pa je zvedel od učitelja, da je župnik parkrat šolo zamudil.

Dr. Porzer: „Če niste bili zraven, kako ste mogli podpisati tisto izjavo?“

Priča molči.

Dr. Porzer: „Kolikokrat je župnik šolo zamudil?“

H. Maier: „Kake tri- ali štirikrat.“

Einspieler omeni, da on skrbno drži šolske ure, če ga pa kedaj kako nujno opravilo šoli odtegne, nadomesti tisto uro drugokrat. Zavolj agitacije pa ni še zamudil nobene šolske ure.

Janez Brugger (Forestijeva priča) izpové jako ostro in strastno zoper župnika. On pravi, da je slišal, ko je Maier župniku rekel: „Tega ste vi krivi!“ Da se je župnik tresel, ker ga je vest pekla. Da je slišal govoriti, da župnik ni hotel priti k umirajočemu Šojerju. Da je tudi on tisto izjavo podpisal.

Predsednik: „Kako pa hočete pričati, kako se je tepež vršil, saj niste bili zraven?“

Brugger: „Izjavo smo pisali, da bi nasprotnikom usta zamašili, in ker se je stvar res tako pripovedovala, kakor je stalo v „Deutsche Allgemeine Zeitung“. Priča misli, da je bilo župnikovo hujskanje krivo tega umora. On trdi, da je župnik po vseh hišah agitiral.

Einspieler: „Povejte mi tiste hiše, po kterih sem agitiral.“

Brugger: „Govorilo se je, da so Vam morali v Pečah vsi roko dati, da bodo z Vami volili.“

Boštjan Zollner (Forestijeva priča), hlapec pri Grumu, je slišal, da je natakariča Grumu pravila, kaj je župnik rekel: „nista vredna, da ju zemlja nosi“; da bi bila pravila pa tudi o „nemških psih“, tega ni slišal.

Jurij Maier (Forestijeva priča), davkarski kontrolor Podkloštrom, pové, da je njegova žena natakaričo izpraševala, kako je bilo pri tepežu, in da je natakariča ženi pravila, kaj je župnik govoril: „Vse je tako lepo, samo dva sta, ki nista vredna, da ju zemlja nosi, naj se pogrezneta, kjer stojita, ta nemška psa.“ Krčmar Ermakora pa je bojda rekel: „Jaz sem gostir, ne smem nič govoriti.“ Tudi priča pové, da je Einspieler veliko agitiral; da bi pa zanemarjal svoje dolžnosti, o tem ni kaj posebnega slišal. Priča potrди, da je to res, kar je Foresti pisal o tepežu.

Dr. Porzer: „Ali ste Vi videli celi tepež?“

Priča zanika.

Dr. Porzer: „Tedaj ne morete nič potrditi, ali je Foresti resnico pisal ali ne.“

Dr. Abuja: „Ali ste ob času volitev župnika večkrat videli, da je šel na železnico?“

Priča: „Skoraj vsaki dan.“

Emilija Maier, žena prejšnjega, pravi, da je njej točarica trikrat zatrdila, da je Einspieler rekel: „Nemški psi naj se v zemljo pogreznajo.“ Tudi je župnika večkrat videla iti na železnico.

Dr. Abuja: „Vi gotovo pogosto v cerkev hodite. Ali ste kedaj slišali župnika pri pridigi politizirati?“

Dr. Porzer: „Župnik ni dolžen, od svoje politike tukaj račun dati. Tega ne dopustim!“

Predsednik: „Pustimo to reč; saj za obravnavo nema tolike važnosti.“

Ana Pavlič (Forestijeva priča), natakariča pri Danielu, pravi, da so na vrtu peli, pa pesmi ne pozna, tudi ni imela časa, se za to brigati. Samo to vé, da je župnik rekel: „Vsi smo dobre volje, samo dva nista vredna, da ju zemlja nosi, naj se pogrezneta, kjer stojita.“ Ob istem času pa da se je pelo. Da bi bil župnik pa tudi govoril od „nemških psov“, tega se ne vé spominjati.

Prisednik dr. Hren: „Morda ste pa le pesem slišali: »Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade«, in da je tudi župnik to pel?“

Pavlič: „Ne, župnik je tiste besede govoril. Jaz že znam razložiti, kaj je petje in kaj govorjenje.“

Predsednik: „Zdaj pravite, da zarad »nemških psov« se ne veste več spominjati? Pri prvi obravnavi ste pa odločno rekli, da teh besed niste slišali.“

Priča pravi, da se ne more več spominjati.

Janez Maier (Forestijeva priča) izpové, da so Slovenci peli; da jim ni bilo prav, ko so prišli na vrt štirje liberalci. Da se je Šojer pritožil, zakaj mu župnik volitev očita. O „nemških psih“ nič ni slišal. Pravi, da je župnik od enega do drugega letal, kakor bi jih podpihoval; kaj jim je župnik pravil, pa ne vé povedati. (Pri prvi obravnavi o tem nič ni govoril. — Op. ured.) Trdi, da je župniku rekel: „Tega ni bilo treba, tega ste Vi krivi,“ in da župnik na to nič ni odgovoril. (Tudi o tem Maier pri prvi obravnavi nič ni pravil. — Op. ured.)

Einspieler: „Jaz le toliko vem, da je Maier med delitvijo sv. olja nekaj blebetal: »Vse vem — bom vse povedal — čemu to ščuvanje itd.«“ (Očita se župniku, da je molčal na Maierjevo očitaje; pa če bi bil Maier res tako očitaje izrekel, ali se more župnik z njim prepirati med delitvijo sv. olja? — Op. ured.)

Na Forestijev vprašanje pravi priča, da sta župnik in Kržič tepež zakrivila.

Einspieler prosi, naj se prebere zapisnik o tem, kako je Gašper Trupe začetek tepeža popisal.

Dr. Porzer podpre ta predlog, sodišče privoli, in zapisnik se prebere, iz kterega je razvidno, da je Janez Maier tepež začel.

Prebere se izjava dr. Platzerja, ki pravi, da se je Janez Maier jokal in župniku rekel: „Tega ste Vi krivi, ker ščujete, namesto da bi ljubezen oznanovali.“ Tudi pravi, da mrtvaški zvonček Podkloštrom ni v navadi. Nadalje pové, da je župnik kmalo prišel umirajočemu delit poslednje sv. olje.

Podobno se glasi izjava trgovca Jožefa Kompoša.

Predsednik naznani, da zagovornik želi, naj se prebere neki članek iz „Freie Stimmen“, ki tudi Einspielerja obsoja v tej zadevi.

Dr. Porzer: „Temu se moram upreti, ker to ne spada k stvari in bi pravdo le na politično polje zavleklo.“

Dr. Abuja: „Želim in potrebno je, da se članek prebere v dokaz, da so tudi drugi dogodke tako sodili, kakor Foresti, da je tedaj on v veri živel, da piše golo resnico.“ Zagovornik se nadalje sklicuje na deželni zbor, kjer so Einspielerja obsodili kot „hujskača“.

Dr. Porzer: „Porotniki imajo že sami dovolj razsodnosti in ne potrebujejo, da bi jim pri tem pomagali deželni poslanci.“

Jože Dobernik, urednik „Freie Stimmen“, pravi, da je tudi on priobčil par člankov o tej zadevi, pa ne vé, ali je imel Foresti ravno tiste ali druge poročevalce.

Dr. Abuja: „Tudi Vi ste pisali podobne članke zoper Einspielerja, pa on je molčal in Vas ni tožil.“

Einspieler: „Ni res, da sem molčal. Poslal sem listu popravek »Die Wahrheit«.“

Predsednik naznani, da je sodišče po želji zagovornika sklenilo, da se preberejo govori poslancev Plavca, Ublna, Oraša in dr. Abuje v deželnem zboru, kjer so mahali po Einspielerju, — ker sodišče noče zagovorniku krajšati pripomočkov za brambo, če-

ravno deželni poslanci niso merodajni za razsodbo te pravde.

Dr. Porzer: „Zavoljo tega sklepa si pridržim pravico, da prosim na višem mestu, naj se cela pravda ovrže.“

(Zdaj se preberejo ti govori. Pa kar je poslanec Einspieler na te govore odgovoril, in kar se je pozneje po časnikih kot neresnično popravilo, to se ni bralo.)

Preberejo se izjave provizorja Fr. Kolariča in župnika V. Krauta, da sta gosp. Einspielerja včasih nadomestovala, ter župnika Š. Stöckla v Št. Lenartu, da je res enkrat krstil otroka iz Podklošterske fare, ker župnika Einspielerja ni bilo doma.

Deželni poslanec Oraš izjavlja, da je zvedel, da je bil Einspieler na shodu v Klečah.

Deželna vlada izjavlja, da ne vé, pri katerih shodih je bil Einspieler.

Priča Fr. Treiber, mestni kaplan, pové, da je župnika Einspielerja dvakrat nadomestoval. Zavoljo krstov se ne vé spominjati, ali se morajo napovedati.

Marija Schrott (Einspielerjeva priča), babica, potrdi, da se krsti napovedujejo. Če se je tedaj en otrok v Št. Lenartu krstil, gotovo krst ni bil župniku Einspielerju naznanjen, sicer bi bil ta že doma ostal. Sicer pa je bil otrok zdrav in bi bil lahko par dni čakal na krst, pa kumici (botrinji) se je mudilo, zato ga je v Št. Lenart nesla.

Marija Schultes (Einspielerjeva priča), babica, potrdi, da se morajo krsti napovedati.

Ker so med tem časom zoper župnika Einspielerja še neko „zanemarjenje“ iztaknili, ki se je pa zgodilo še le pozneje, ko je bil Forestijev članek že davno pisan, predlaga dr. Abuja, naj se še ta reč na rešeto spravi.

Dr. Porzer pritrudi, da se bo vsaj pokazalo, da stvar ni taka, kakor so jo popisali nasprotniki. Rekli so namreč, da je neki posestnik brez spovedi in sv. popotnice umrl, ker ga je župnik Einspieler zamudil. Po izjavi prič je pa reč drugačna.

Gottfried Messner, kmetski sin iz Podkloštra, pové, da 2. oktobra župnika Einspielerja ni bilo doma, da je pa drugi dan takoj prišel njegovega očeta v sv. olje devat, spovedati pa se ni več mogel. Pa tudi prej ta dan bi se ne bil mogel spovedati, ker je bil že ob zavest.

Reza Messner, vdova za umrlim, pravi, da je bil župnik Kraut iz Brnce Podkloštrom in da je bil volje, bolnika v sv. olje djati, ako bi bilo treba. Čakali so pa rajši na domačega župnika.

Hus (Einspielerjeva priča), cerkovnik Podkloštrom, izpové slovensko, da je prišla Reza Messner k cerkovnici prosit, naj pride delati pomagat, ker je mož na smrt bolan. Cerkovnica je rekla, naj ga dá prevideti s sv. zakramenti, ker so gosp. Kraut tukaj. Reza Messner je pa rekla, da hoče rajši še en dan čakati.

Zdaj so bile vse priče zaslišane in sodišče se je umaknilo, da sostavi vprašanja na porotnike. Vseh vprašanj je bilo trinajst. Potem poprime za besedo zastopnik tožnika.

Dr. Porzer: „Tukaj se vedno govori o političnem umoru in uboju, in vendar še ni znano, kdo je Šojerja usmrtil, ali se je to zgodilo z namenom, ali v brambi, ali po naključju. Sodnijska preiskava ni mogla nič na dan spraviti, in tisti,

ki je bil obdolžen, bil je od porotnikov oproščen. Žalostno je res, če rodbinski oče v cvetu svojega življenja tako silnostno konec stori in zapusti nepreskrbljeno družino. Pa ravno tako žalostno je, če se tak slučaj zlorabi za politično agitacijo in se čast jemlje poštenemu možu, ki je pri tem čisto nedolžen. Ravno ob času volitev je tako orožje nevarno, lahko bi nastali grozni neredi. Nekje se je enkrat zgodilo, da so hudobni jeziki raztrosili vest, da so zdravniki vodnjake zastrupili. Neumni ljudje so to verjeli in padli po zdravnikih, svojih dobrotnikih, in teklo je mnogo nedolžne krvi. Foresti v svojem članku na koncu sam pripozna, da ima njegova pisarija le političen namen: pozivlja namreč volilce Velikovškega okraja, da zdaj Einspielerja ne smejo voliti, ko se čujejo o njem take reči! In v tak namen je moral poštenega moža kot morilca naslikati in ljudem kot strašilen izgled pred oči postaviti! Gospod Einspieler je bil pa vendar izvoljen, to je dokaz, da ljudstvo tem lažem ni verjelo. Toda Einspieler ni bil s tem zadovoljen, da so mu volilci ohranili svoje zaupanje; on je hotel svojo čast rešiti in neomadeževano ohraniti pred celim svetom, zato je bil primoran, vložiti tožbo proti uredniku Forestiju. Žalibog se je posrečilo zatožencu in njegovemu zagovorniku, celi pravdi utisniti politični pečat, in moje svarilo je bilo zastoj!

Kako se je Foresti zagovarjal?

On zvrča vso odgovornost na župana Gruma in notarja Rainerja, ki sta se mu zdela verjetni prič. Pa kakošne priče so to, ki nesrečnega dogodka sami niso videli? Ta dva sta tudi Einspielerjeva politična nasprotnika, in kar sta Forestiju povedala, izvedela sta od svojih političnih pristašev. Taki izgovori so piškavi. Kdor koga javno in po časnikih napade, mora tudi dokazati, kar je rekel; tu ne zadostuje, sklicati se na druge, če so še tako pošteni. Lahko bi tudi o meni kdo rekel, da sem srebrne žlice kradel, in če bi ga jaz tožil, bi se izgovarjal „to mi je pravil ta in ta, in on je vendar pošten človek“. Če bi to veljalo, potem je vsakega poštenjaka čast v nevarnosti. Foresti se nadalje prištevava liberalni ali svobodomiselni stranki. Pa kakošni „svobodnjaki“ so ti ljudje? Za sebe bi radi vsako prostost, za druge so pa popolni absolutisti. Foresti naj bi smel brez kazni ljudi celó umora dolžiti; pa Einspieler ne sme ne časnikov izdajati, ne od doma se ganiti, ne volilnih shodov obiskovati itd.! Ko bi Foresti oblast za to imel, Einspielerja bi najrajši v Sibirijo poslal. Einspielerja kaže Foresti v tako strašni luči, da je policijsko nadzorstvo zanj še premalo. Očita se mu veleizdajstvo, motenje javnega miru itd. Kaj so pa priče vedele o njem tako strašnega povedati? Da izdaja časnik, da obiskuje politične shode, da včasih kam potuje, da je podpisal nek telegram. Ali so to res tako grozne reči? Ali je to kaj protipostavnege? — Ni res, da je g. Einspieler v občini nemir naredil. Priče so povedale, da ste bili že pred njegovim prihodom v občini dve stranki in da je konservativna stranka enkrat celó zmagala. — Očita se mu tudi, da je kriy umora. Pri pravdi zoper Ulbinga se je pa državni pravdnik sam izrekel, in on je vendar v tem strokovnjak, da g. Einspieler z umorom ni v

nobeni dotiki in da tudi ni govoril o „nemških psih“. Ali je g. Einspieler v svojem listu kedaj rekel, da je umor dovoljen? Zakaj Foresti ni kaj takega na dan spravil, če že g. Einspielerju podtika tako hudobne namene? Kar so priče povedale pri prvi in sedanji obravnavi, ni najmanjšega dokaza, da bi bil g. Einspieler kriv umora. S Šoerjem je g. Einspieler govoril med štirimi očmi in mirno. Iz tega pogovora se pretep ni začel. Ena sama priča, točarica Pavlič, je okrog govorila, da je g. Einspieler nekaj govoril, naj se dva v zemljo pogrezneta. Ne vem, če gre tej ženski toliko verjeti, saj je danes spet drugače govorila, kakor pri prvi pravdi, in še sama se ne ve več spominjati, kaj je rekla gospodu Maierju in njegovim ženi. Pa če bi prav kaj na tem bilo, govoril je to proti njej sami, proti ženski, ki ni volilka, torej je tudi razburiti ni mogel. Da bi bil g. Einspieler rabil besedo „nemški psi“, to nikakor ni dokazano. Ona sama se ne ve več spominjati, da bi bila to komu pravila. — Gosp. Einspielerju se je tudi očitalo, zakaj je prej odšel, zakaj ni rajši ostal in razburjene duhove miril. Pa zdaj, ko je že vse minulo, je lahko vsakemu mirno o tem soditi. Pa v takih kritičnih trenutkih človek nema časa, vse tako hladnokrvno prevdariti. Morda je zanj še sreča, da je prej odšel. Še zdaj, ko g. župnika Einspielerja ni bilo na mestu ob času nesreče, dolži ga Foresti, da je on moralni morilec; ako bi bil g. Einspieler ostal, najbrž bi ga dolžil, da prav župnik sam je Šoerja zabodel. — V drugem članku najdemo najprej psovko „zloglasni hujskač“. Pri psovkah nič ne velja dokaz resnice. Če komu rečem „osel!“, sem kaznjiv, ako prav dokazem, da je bedast človek; ljudje se ne smejo psovati. Toraj je vse prazno in nepotrebno delo, kar se je storilo, da bi se dokazalo, da je g. Einspieler res „hujskač“. Prebrali so se v ta namen celó govori iz deželnega zbora. Sicer pa to še ni nobeno „hujskanje“, če kdo volilne shode obiskuje itd. Tudi g. dr. Abuja je poslanec in se morda včasih predstavi svojim volilcem. Pa nihče mu zavolj tega ne bo rekel, da je „hujskač“. — Svojih dolžnostij g. Einspieler ni zanemarjal. Če je kam odpotoval, vselej je skrbel za namestnika. Očitata se mu sicer dva slučaja: enkrat se je neki otrok krstil v drugi fari, drugokrat pa je bil nek človek, ki že več dni prej ni bil pri zavesti, en dan pozneje djan v sv. olje. Tisti otrok je bil zdrav, in se za krst ni tako mudilo; v sili pa zamore sploh vsak človek krstiti. Kriva je bila stranka sama, ker krsta ni napovedala, sicer bi bil g. župnik že skrbel, da bi bil otrok krščen ob določeni uri. Zastran družega slučaja pa je omeniti, da se je dogodil še le 2. oktobra 1890, tedaj ob času, ko je bil Forestijev članek že davno tiskan. Kakor so priče povedale, tisti mož ni bil prav pri pameti, in že prvi dan ni bil več pri zavesti, ko je prišlo poročilo v farovž, tako da se tudi tisti dan ne bi bil mogel spovedati. — Vsakemu očitavidna krivica pa se je g. župniku zgodila s tem, da se mu je očitalo po krivici, da ni hotel priti k umirajočemu Šoerju, da bi mu podelil poslednjo duhovno pomoč, in da je bil tako brezsrčen, da še mrtvaškega zvončka ni pustil zvoniti. Prva trditev ni z ničem dokazana. Župan Grum je sicer pravil, da se je slišal

„neki glas“, ki je to pravil, vsi so se na župana sklicevali, da je on to pravil, in on sam ne vé družega povedati, ko o nekem „neznanem glasu“. To je pač žalostno dokazovanje! Zarad zvonjenja pa so vse priče priznale, da mrtvaški zvonček Podkloštom ni v navadi. In vendar se je župniku na podlagi neresnične trditve očitala brezsrčnost! — Zvijajača je nadalje, da se zdaj, ko sta Grum in Rainer tožbe rešena, vse na njih rame vali. Urednik je odgovoren za svoj list in tej odgovornosti po postavi ne more ubežati. Tudi ne velja govoriti: „to sem slišal od ljudi tako praviti“. S takim izgovorom bi časniki lahko vsakemu čast uničili, in urednik bi imel dober kup izgovor: „sem pač slišal tako govoriti“. Po pravici tirja torej postava od urednika dokaz resnice.

Prosim vas, gospodje porotniki, pustite politiko na strani, in sodite stvarno! Ali morete oprostiti človeka, ki je poštenega moža po nedolžnem dolžil umora? Foresti sam pravi, da se je že leta 1848. udeležil političnega gibanja. No, takrat se je tudi storil politični umor, pa v resnici, ne pa kakor tukaj, kjer se še ne ve, kdo in zakaj je Šoerja umoril. Takrat so puntarji na Dunaju umorili ministra Latourja. Kaj bi Foresti rekel, če bi mu jaz očital, da je tudi on kriv tega umora? — Slednjič omenim, da je bil Foresti že šestkrat kaznovan, večinoma zavolj žaljenja časti. Iz tega se vidi, da on v tem oziru jako površno piše in da mu ni dosti na tem, če koga razžali. V tem slučaju je še posebno pokazal svoj odločni namen, g. Einspielerja žaliti, ker je pustil dotično številko trikrat natisniti. Foresti zahteva izjemno stanje za duhovnike, pa on bi bil tega bolj potreben, ker očitno vidimo, kako zlorabi tiskovno svobodo! Jaz pa ne zahtevam zanj izjemnega stanja, ampak le to, da se kaznuje po obstoječih postavah.“

Dr. Abuja je zdaj začel otrobe vezati, resnici nos vihati in pretiravati, da je že nezaslišano. Če le ena priča na pol kaj trdi, to je njemu že dokazano. Na svojem klientu seveda ne najde črne pičice. On (Foresti) je v vseh rečéh, ki se mu očitajo, čisto nedolžen, kakor novorojeno dete. Začel je s tem, da je hvalil svobodo tiska. Potem je trdil, da je treba proti javnim, više stoječim osebam bolj ostro pisati. (Mi bi Forestiju tega sveta ne dali. — Op. uredn.) Foresti ni mislil, da krivico dela, ampak da le „kritizira“. On si neresnice ni bil svest, toraj je nekriv. Članek ni samo zoper Einspielerja obrnjen, ampak je kritika cele slovenske stranke. Če kdo kaj neresničnega piše v dobri veri, da je resnično, tak ni kaznjiv. (?) „Beseda „Gewaltthätigkeit“ cika le na tepež Podkloštom. Na dalje dr. Abuja opira Forestija s tem, da vse na Gruma in Rainerja tišči, Einspielerju pa očita, zakaj je tožba zoper ta dva bojzljivo umaknil. Take besede pač niso lepe v ustih g. dr. Abuje, ker on sam dobro ve, zakaj se je tožba zoper ta dva umaknila, ker je pri tem sam posredoval! Rekel je tudi, „da so se dogodki nalašč bolj živo slikali, da se je za vdovo več nabralo. (!) Ta je lepa, tedaj cela dežela se sme naščuvati na enega poštenega moža in na vse koroške Slovence, da se nabere en par borih stotakov! Gospod doktor, če nemate boljih dokazov, ta vam ne bo slave pridobil! Dr. Abuja je vse trdil, kar ni bilo nikjer dokazano, govoril

je celo uro, pa nam se ni ljubilo, zapisovati njegovih smelih skokov; še to, kar smo zapisali, smo okrajšali.

Dr. Porzer se je še enkrat oglasil in rekel, da bi imel dr. Abuja mnogo odgovoriti; ker pa so porotniki že utrujeni in je ura že pozna, hoče le eno reč omeniti. Dr. Abuja je trdil, da je urednik nekaznjiv, ako je pisal v dobri veri, da piše resnico, in se zamore sklicati na poštene poročevalce. To je pa čisto kriva misel, ki v postavi ni utemeljena. Naj bodo poročevalci kakoršni hočejo, urednik mora dokazati, kar je pisal, sicer je kaznjiv.

Predsednik je dal zdaj porotnikom običajni pouk in med drugim tudi omenil, da se g. dr. Abuja moti, in da ima g. dr. Porzer prav, da postava od urednika res dokaze tirja.

Porotnikom se je predložilo 13 vprašanj, ktere so vse enoglasno zanikali. Urednik Foresti je tedaj oproščen, tožnik g. Gr. Einspieler pa obsojen v stroške.

Ne vemo, kaj si bo Foresti zdaj mislil. Foresti si bo zdaj mislil, da ima „freibrief“ zoper slovenske rodoljube, da jih sme psovati „morilce“ in kar hoče.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovške okolice. (Kaj je „fortšrit“?) Naši liberalci spreminjajo zmirom svoje ime. En čas so se imenovali „tajčarje“ in so se posebno poganjali za nemški šulferajn. Potem so se začeli „demokrate“ imenovati; zdaj se pa imenujejo „forčricpartaj“, oni pravijo: „Mi smo za fortšrit“. Jaz sem pa trd Slovenec in ne zastopim, kaj ta beseda pomeni. Dolgo sem premišljeval, kakošen mora biti človek, da je za „fortšrit“. Še le pri zadnji volitvi so se mi oči odprle. Izvoljen sem bil namreč od svojih sosedov za volilnega moža. Ko pridemo v Celovec, v tisto dvorano, kjer se je volilo, bilo nas je malo kmečko oblečenih, veliko več je bilo takih, da so bili bolj gospodom podobni. Moj tovariš mi reče: „Ti so vsi za fortšrit“. Ko smo začeli voliti in so naši po vrsti rekali »Franc Muri«, so ti fortšritlerji začeli mrmrati. Če je pa kateri od tistih gosposko oblečenih na vrsto prišel in rekel »Franc Kirschner«, takrat so tisti, ki so za „fortšrit“, glasno klicali: „bravo! bravo!“ Ko je bila pa volitev končana, zagnali so strašen krik za nami kmeti, vihteli so roke in klobuke in upili: „pereat Muri!“ Nek duhovnik mi je rekel, da to pomeni: „naj pogine Muri!“ Eden je še za nami tekkel do velikega trga. Ne vem, ali se je hotel tepsti, ali ga je le brencelj piknil. „Glej, glej“, rečem svojemu tovarišu, „ti ljudje se ja obnašajo, kakor divjaki! Če je to „fortšrit“, potem jaz nisem za „fortšrit.“

Od Zile. (Volitev.) 24. februarja ob drugi uri popoldne se je vršila v Strajvesi volitev volilnih mož. Liberalci so imeli v nedeljo prej na Bistrici volilni shod, na katerem sta poročala gg. Ghon in dr. Abuja o svojem delovanju. Ker je tudi občinski sluga hodil po vseh hišah, kjer je bilo kaj upanja, vabit in prigovarjat k volitvi, in se je samo tistih volilcev izogibal, ki niso bili rudeče podčrtani, smo tudi mi poskrbeli, da slavno

zmagamo. Že ob drugi uri je bilo naših vse polno. Nasprotniki se niso skoro upali prikazati. Ko je bila ob polpeti uri volitev končana, nam je gosp. okrajni komisar samo povedal, da so ti-le izvoljeni: gg. Jožef Katnik, Marka Kaiser, Janez Hebein, Janez Schnabl in Tomaž Schnabl, a ni povedal, koliko glasov so dobili. Najbrž so se nasprotniki v volilni komisiji sramovali povedati, kako grozno so propadli. Vendar smo iz prav zanesljivega vira zvedeli, da je bilo vseh volilcev 87 in da so naši kandidati dobili po 58 glasov; tedaj so liberalci vjeli k večjemu po 27 glasov. Po volitvi nas je bilo nad 40 v krčmi; tudi nekaj liberalcev je bilo med nami. Prav prijazno smo se vsi razgovarjali. Samo to nas je žalilo, da je g. A. A. — tisti, ki je v občinski seji dne 2. nov. 1887 stavil predlog proti naši podružnici sv. Cirila in Metoda — gredé iz krčme zaupil: „Kdor voli Nemca, stori greh.“ Nikdo ni črnil na to pozivljanje. Možu ni zameriti, ker ne zna ne pisati ne brati. Ker pa je drugače pameten, bi ne smel pozabiti, da je od Slovencev obogatel, tedaj da je grdo Slovence žaliti, še grše, ker je sam rojen Slovenec, zdaj pa jo vleče z liberalci in nemškutarji. — Naših volilcev je prišlo k volitvi: 25 z Bistrice, 8 iz Zahomca, eden iz Strajvesi, 5 iz Draži, 10 iz Gorij in 10 iz Drevelj. Iz zadnje vesi liberalci niso dobili ne enega glasa. Slava vrlim možem! Če tudi k letu pridete tako navdušeni k volitvi za občinsko starešinstvo, bo konec liberalnemu gospodarstvu v naši katoliški in slovenski občini, ker liberalci samo v prvem volilnem razredu zmagajo.

Iz Žabnic. (O volitvah.) V zadnjem „Miru“ je bilo brati, da se Žabničan vselej zaveda svoje slovenske narodnosti, kar vsakokrat pri volitvah pokaže. K temu imamo samo pristaviti, da so se od sedaj vsi Slovenci Kanalske doline, tudi Ukljani, Ovcani in Lipaljani zvesto držali starega našega gesla: „Vse za vero, dom, cesarja.“ Vedno smo bili složni, trdni kakor naše skalnate gore; vedno smo oddajali pri volitvah naše glasove vernemu, za slovenske pravice potegujočemu se kandidatu. Letos je drugače prišlo. Zapustili so nas naši ljubi sosedi, Ukljani; ločili so se od nas in se združili z našimi nasprotniki, našimi sovražniki. Kje ste bili vendar Ukovski planinčani 27. februarja t. l., ko ste imeli voliti volilne mož za državni zbor? Menda ja niste vsi za pečjo zaspali, ko mora vam vendar znano biti, da se žalibože tudi pri vas začinja razširjati duh, ki seje ljuliko med narodno pšenico! Že v priložnosti lanske deželnozbornske volitve je šlo pri vas narobe. Ali se od tistega časa še niste izdramili? Kako ponosno smo se podajali v preteklih časih Kanalski Slovenci na strani Ukovskih volilnih mož na volišče; in naj smo se zbrali v Beljaku ali Šmohoru, vedno smo bili edini, trdni; volili smo vsi kakor en mož po našem prepričanju. In če ravno nismo zmagali, tako smo vendar častno propadli in častno propasti je lepši, je bolj pošteno, kakor sramotno zmagati. Složni smo bili Kanalski Slovenci v boju za pravico. Do sedaj nismo obupali in tudi naprej ne bomo; kajti pravica se dá sicer preganjati, a ne pregnati. Vojskovati se hočemo za pravico tako dolgo, da jo bomo dosegli in to pod geslom: „Vse za vero, dom, cesarja.“ Prepričani

smo, da boste pri prihodnjih volitvah tudi vi Uk-ljani zopet na naši strani stali; kajti iznebili se boste do tedaj vaših sedanjih krivih prerokov; izročili boste vodstvo vaše občine zopet možem, kateri so prej vse vaše zaupanje imeli in kateri so tudi v resnici vsega zaupanja vredni. Da se to vresniči — k temu Bog pomagaj!

Iz Rožeka. (Srečna volitev.) Liberalci so prejšnjo veliko Rožeško občino zato raztrgali, da bi vsaj v Rožeku gospodovali, ker že Št. Jakobčanom niso bili kos. Letošnja volitev je pa pokazala, da zamoremo tudi v Rožeku zmagati, ako naši le vsi pridejo in vsi prav glasujejo. Liberalci so mislili, da nas kmetov ne bo k volitvi, in da bodo oni volili, kakor bi hoteli. Tako pa nas je dosti prišlo in smo zmagali, in to je veselilo vse kmete. Če prav v Beljaku nismo zmagali, vendar nas veseli, da smo vsaj v Rožeci pokazali, da smo še Slovenci in kristjani.

Iz Sveč. (Po volitvi. — Kako so se fužinarji na Bistrici nad nami maščevali.) Dne 5. marca se je vršila volitev državnega poslanca za Spodnji Rož v Borovljah. Naši zaupni možje iz Sveč, Svetnevesi, Sel in Vesice so enoglasno volili obče spoštovanega župana in posestnika v Št. Janžu, g. Mart. Štiha, volilni možje iz Borovelj, Podljubelja in Medborovnic pa so glasovali za trgovca in fabrikanta Karola Ghona v Beljaku. Na ta dan je fužinarje na Bistrici zeló skrbelo, kdo je voljen. Fužinski oskrbnik je poslal nalašč človeka v Borovlje z naročilom, naj čaka na izid volitve ter mu takoj prinese poročilo, kdo je voljen. Ko je zvedel, da je voljen liberalec Ghon, čujte in strmite, kaj v svojej modrosti ukrene! Pri sv. Križih na prijaznem hribu, odkoder se razgleduje po spodnjem Rožu, so morali takoj pripraviti možnarje in streljivo; na Bistrici pa je letal fužinski pisar M. z drugim zvestim pomočnikom od hiše do hiše in po višjem migljeju sta napovedala vsem delavcem in drugim ljudem, ki imajo pri fužini zaslužek, da morajo hoté ali nehoté slaviti preveselo (?) liberalno nemškutarsko zmago. In kako? V vsakej hiši morajo med okna postaviti goreče sveče, vsa fužinska Bistrica mora žareti v prelepej razsvetljavi, kakoršne rožna dolina še ni gledala. In kedaj? Seveda pri belem dnevu popoldne ob treh, štirih ali ob petih ravno v tem trenutku, ko bodo možnarji pri Križih zagromeli in naznanili, da se vračajo naši konservativni slovenski volilci skoz Bistrico na svoj dom. Med tem, ko so delavci na vrat na nos pripravljali na okna prej ko ne iz fužinske založnice darovane sveče za razsvetlavo, je fužinska gospoda stala na straži in z bistrim očesom in z daljnogledom iz svojega gradiča skrbno opazovala vsak voziček, ki je drdral po cesti iz Podsijske vasi proti Bistrici; željno, željno je pričakovala prihod naših zaupnih mož, da bi dala znamenje za strel in za razsvetlavo. A minulo je popoldne, naših mož ni bilo videti nikjer; zlato solnce je zatonilo za gorami — naših še ni; mračilo se je, a o naših ni duha ne sluha! Vsi zbegani letajo fužinarji in pisarji po vasi in se posvetujejo, kaj početi v takej nepričakovanej zadregi. Naši previdni možje so jim štrno popolnoma zmedli in liberalcev otročje veselje je splavalo po Bistrici in Dravi tje v črno morje.

Zapuščena od tako željno pričakovanih volilcev je morala fužinska gospoda toraj sama občudovati svojo prekrasno (?) razsvetlavo. Seveda ni manjkalo radovednih vaških otrok, pa tudi ne našega mesarja, kateri se je z eno roko upiral na svojo zvesto ženo, z drugo pa na — berglje, da si natisi svojo radovednost in umiri svojo velikonemško srce. Ko so šli naši vrli volilni možje skoz Bistrico, brlela je le še tu in tam kaka umirajoča svečica; hvaležni so bili, da jim je svetila na blatnem potu skoz nemčursko vas. Bedastej otročarji bi se smejali, ako ne bi imelo tako pozivljanje svoje resne strani. Komu je veljala razsvetljava pri belem dnevu? Prav gotovo ne Ghonu v čast, ampak v prvi vrsti našim štirim zaupnim možem in ž njimi vred nam slovenskim, konservativnim kmetom in sosedom v — zasmeih in zasramovanje. Vprašamo pa, kdo daje fužinskemu oskrbniku in njegovim kimovcem pravico, na tak surov način očitno žaliti in smešiti naše volilne može in ž njim vred tudi nas domače slovenske kmete? Vpričo c. kr. okrajnega glavarja smo jih enoglasno in postavno izvolili za svoje zaupne može in jih poslali na volišče v Borovlje. Šli so volit in po svojej vesti in po našej volji glasovali so za moža, o katerem so prepričani, da bi najboljšje branil naše pravice in zahteve na Dunaju. Ali niso storili s tem le svoje svete, državljanske dolžnosti? Ktera postava daje oholi fužinskej gospodi predpravico, da smejo naše najpoštenejše može očitno zasmehovati in ž njimi se norčevati? Vprašamo toraj: Kdo draži v našej soseski? Kdo dela nemir? Kdo ščuva soseda zoper soseda, delavca zoper kmeta? Kdo kali in moti verski in národni mir med nami? Žuljevimi rokami si mi kmetje pridelujemo vsakdanji živež, redno plačujemo svoje davke, plačujemo s svojimi sinovi vsako leto tudi krvni davek — prej ko ne v večjem številu, kakor fužina; kot najzvestejši podložniki presvitlega cesarja imamo torej tudi mi pravico, tiriti, da se varuje naše življenje, naše imetje, pa tudi naša čast. Ker sta med zaupnimi možji, katerim je veljala porogljiva fužinska demonstracija (razsvetljava) dva srenjska odbornika in naš občespoštovani izvrstni župan sam, bode občinski odbor že skrbel za to, da se nepostavno, dražljivo postopanje od meročajne strani preiskuje in da se po zaslužnju kaznujejo oni, ki so malopridno delo premišljeno osnovali. Z otročjo podnevno razsvetlavo pa so slavni Bistriški liberalci posebno nameravali po svojem počastiti in pozdravljati našega visoko cenjenega gosp. župnika, ktereга smo vsakokrat, torej tudi letos, volili za zaupnega moža. Ravno to je br. ** fužinskega oskrbnika celo s kože spravilo. Ta dobri kristjan — tako se je samega sebe imenoval — je pri vsakej volitvi svojo togoto nad svojim dušnim pastirjem s tem pokazal, da je delavcem in privržencem ostro prepovedal, fajmoštra voliti. Mi vsi svojega dušnega pastirja spoštujemo in ljubimo — kar v polnej meri zares zaslužijo —; kaj pa so vendar zakrivili, da so v takej nemilosti pri mogočnem fužinskem oskrbniku? Menimo, njih velika pregreha je ta, da kot dušni pastir tudi delavce poučujejo, naj bodo verni, zvesti, s svojo službo zadovoljni, Bogu, sv. cerkvi in svojim gospodarjem pokorni. Po našej kmetskej pameti in razsodbi so skrbni, dušni pa-

stir, ki delavce in njih družine napeljujejo in spodbujajo h krščanskemu pobožnemu življenju, vsakej fužini in soseski največji dobitnik. Takemu dobitniku so fužinarji in vsi gospodarji hvalo dolžni, tak se ne sme zasmehovati. Fužinar, ki ščuva delavce in kmete zoper dušnega pastirja, prerezuje vejo, na kateri varno sedi in koplje sebi in delavcem grob prave sreče, zadovoljnosti in blagostanja. Kaj bo, če bodo enkrat delavci ali podložni vsi brezverci in če se bodo nasrkali omamljivih in pogubnih naukov prekucljive socijaldemokratske stranke? Potem znajo po krivih naukih zapeljani delavci prižgati druge lučice, ktere se br. * * Tobeitzu in njegovim gospodarjem ne bodo dopadle. Bog nas varuj: pa kakor se sedaj čuje iz drugih dežel, nemamo nič dobrega pričakovati. Pa vrnimo se zopet k Bistriški razsvetljavi. Morebiti je bila zaukazana le iz samega veselja nad liberalno zmago in v proslavljanje izvoljenega Beljaškega Ghona? Pa hoté in nehoté moramo vprašati: Kaj dobrega in koristnega si pričakuje fužinska gospoda od poslanca Ghona za Bistrice in za Rožno dolino, da proslavlja njegovo zmago s strelom in z lučicami? Bolje to reč premišljujemo, bolje spoznamo, da je gola strast naše Bistriške liberalce popolnoma omamila in oslepila, da ne morejo več razumeti in trezno razsoditi, kaj je fužini na dobiček in korist in kaj v škodo in v kvar. Nikar nam razumnim konservativcem, ampak samim sebi bi morali fužinski liberalci priskrbeti in prižgati tako potrebnih lučic znotranjega razsvetljenja, da bi ložaje razločili dobro od slabega, koristno od škodljivega. Znano je namreč, da se poslanec Ghon poganja na vso moč za železnico čez Turske (Solnogradske) planine, ker je Beljačan in ker Beljačani mislijo, da bo tista njim mnogo koristila; o Ljubeljski železnici pa nočejo Beljačani nič slišati. Če g. Tobeitz za svojo fužino skrbi, moral bi se poganjati le za tacega poslanca, ki bi tirjal Ljubeljsko železnico, po kateri bi Bistriška fužina svoje blago lahko in ceneje izvažala. Po naših mislih bi moral tedaj g. fužinski vodja le poparjen in žalosten biti, da je voljen poslanec, ki bo nasprotoval železnici skoz Ljubelj in s tem oviral napredek Bistriških fužin. Naj si torej ogledamo spomina vredno Bistriško razsvetljavo od ene ali od druge strani, prepričamo se, da je liberalna gospoda osramotila in smešila se le sama sebe, ne pa onih, katerim v zasmehovanje je bilo nepotrebno in brezpametno pozivljanje namenjeno. Sicer brez zamere! Pri prihodnjih občinskih volitvah se bomo zopet videli!

Iz Rožne Bistrice. (Volutev in nje nasledki.) Naznanil je že „Mir“, kako smo dné 20. svečana pri prvotnih volitvah sijajno zmagali, da prej še nikoli tako, in kako vrló so se držali naši slovenski možaki iz Sveč, Poljan, Bistrice, Mačinj in Zavrha. Zdaj še nekaj o naših liberalnih vojvodah in njih pokornih ali primoranih slugah. Kakor vselej, je tudi zdaj fužinski oskrbnik ali vodja vse žile napel, da bi zmagala nemško-liberalna stranka. Tri dni pred prvotno volitvijo je bilo živahno gibanje na Bistrici: od hiše do hiše so letali Tobeitz-ovi poslanci po celi občini. Fužinski vodja je sklical svoje podložnike in privržence na volilni shod v fužinsko gostilnico. Slo-

venski Nemci in odvisni ljudje so voljno ubogali moža, ki se Slovincem nikdar ni prijaznega pokazal. Nekemu Adamu iz Sveč se je tako mudilo k tej liberalni, nemški gostiji, da je celo konje napregel in še par omahljivcev seboj zvalil. Na tem shodu seveda se ni kaj dobrega govorilo o naših zahtevah, o naši slovensko-katoliški stranki. Navdušenost za liberalce je posebno razgrela možgane Bistriškemu mesarju Plassniggu. (!) Prej ko ne si je zagrizeni nemškutar mislil, da je v svojej mesnici in da sme z onemoglo roko vihtati poojstreno parto nad nami domačimi kmeti, ki ne zametujemo kakor on svoje materne besede in spoštujemo svoje dušne pastirje kot Kristusove namestnike. Ta v našo sosesko privandrani liberalce je od nas Slovincem obogatel in sedaj nas v zahvalo pita in zmirja z „berači“. Osiveli starec naj rajši premišluje, kako bi si olajšal velike težave v svojej družini in na lastnem telesu — nas domače in verne Slovence pa naj pri miru pusti. Drugi govornik je tudi rojen Slovan, pa fužinski uradnik; seveda mora potem trobiti v rog svojega gospodarja, kar tudi vselej dela z veliko gorečnostjo in res zasluži, da se mu zato plača zviša. Mogočni gospod oskrbnik pa je med drugim tako le govoril: „Tudi jaz sem bil v mladosti dober kristjan, in dasiravno nikdar v cerkev ne grem, sem vendar boljši kristjan, kakor tiste babe, ki vsaki dan po tri ure v cerkvi molijo.“ Pozabil je še pristaviti, da nikdar k spovedi ne gre, in tudi tega ni povedal, zakaj da zdaj ni več tako vnet kristjan, kakor v mladosti. Njegovi kilmovci so mu seveda vse potrdili in slovesno obljubili, da bodo volili le tiste može, ki jih bo on priporočil. Nekteri farmani pa, ko so vse to zvedeli, so rekli: „Zdaj pa ne potrebujemo več fajmoštra, ker je prišel nov misijonar, kateri uči, da je človek lahko dober kristjan, če tudi nikoli v cerkev ne gre in nikdar sv. zakramentov ne sprejema.“ Ta novi misijonar pa daje tudi hude zapovedi. Rekel je namreč: „Vsak zgubi delo in zaslužek, kdor voli fajmoštra in Krivca.“ Pa še ta huda zapoved mu pri volitvi nič ni pomagala. Slovensko-katoliška stranka je zmagala z vsemi štirimi možmi; druga leta je bil vsaj še gosp. Tobeitz voljen zraven treh Slovincem, letos je pa tudi on propadel. Omeniti moram še lažljivo poročilo v „Freie Stimmen“. Tam se bere, da so g. župnik tudi leco zlorabili za agitacijo. Oni so pa le pastirski list prebrali, kar jim je bilo ukazano od višega pastirja. Ravno tako je lažljivo, da so naši propadle liberalce zmirjali in surovo zasmehovali. Kaj tacega nobeden naših volilcev ni storil. Zmage smo seveda bili veseli in veselje razodevali s klicem: „Zmaga je naša. Živili Slovinci!“ Ako jih je naša zmaga poparila in vznemirila, zavoljo tega še ne smejo po svetu trobiti, da so bili zasmehovani. Prav kosmata laž pa je, da so se naši norčevali iz Božjih rečij, da so Wutijevo hišo, kjer je bila volitev, z vodo škropili in križe čez njo delali. To je od konca do kraja zlagano. Resnica je le to: Blizu Wutijeve hiše stoji Mežnarjeva; to ima v najemu kramar, ki sme tudi vino iz hiše ven prodajati. Tu so naši hoteli kupiti nekaj litrov vina, zato je kramar poiskal veliko flašo, katero je pa prej v škafu vode pred hišo umil. Poparjeni liberalci pa so v svoji raz-

burjenosti si domišljevali, da nalašč sosedno hišo škropi! Potem so naši šli h Krzrnarju in izpili tisto flašo vina v spomin srečne zmage. K svojemu lažnjivemu poročilu pristavijo „Freie Stimmen“ te besede: „To je toraj krščanska ljubezen!“ Mi pa prašamo: kako je pa liberallec Tobeitz svojo krščansko ljubezen pokazal? Ob treh je bila volitev končana, do šestih je pa že trem kmetom, kateri niso volili po njegovem ukazu, napovedal, da morajo v 14. dneh plačati, kar so dolžni v fužinsko blagajnico. Teh sicer ni spravil v zadrego, če mu bi bile pa potem slovenske posojilnice? Kmetu Ž. je pa vožnjo pri fužini še tisti večer odpovedal, ker zavolj bolehnosti ni prišel k volitvi. Posestnik ni tako reven, ampak trden gospodar, zato upamo, da se bo zavolj te škode že potolažil; če kdo za pravico kaj trpi, to mu bo enkrat v dobro šteto. Tudi več delavcev, ki so volili deloma na našo, deloma na liberalno stran, je hotel oskrbnik iz službe spoditi, ker niso popolnoma tako volili, kakor je on hotel. Pa spomnil se je, da to ne pojde tako gladko, ker bi jim moral iz zadruške blagajnice precej izplačati, zato si je stvar premislil. Pri agitaciji za nemško-liberalno stran so se odlikovali tudi nekateri gospodje, ki bi morali za druge reči bolj skrbeti, zlasti se spominjati, da so zapisani v različne bukve, pa ne v zlato knjigo dohodkov in imetja, ampak v tiste bukve, v katere ljudje zapisujejo svoje navadne račune in — tirjatve.

Iz Ovbrške občine. Kakor ljubi bralci „Mira“ že veste, propadli smo pri zadnjih volitvah volilnih mož. Ovbrška občina, ki je vedno volila konservativno-narodne može, izneverila se je staremu svojemu geslu „vse za vero, domovino in cesarja“ ter poslala pet liberalcev v Velikovec k volitvi; šesti volilni mož, g. Glančnik, p. d. Mežnar, v Št. Štefanu, ni se dal premotiti; ostal je mož poštenjak ter volil g. Murija. Zaradi tega pa je velika jeza med Ovbrško liberalno gospодо. „Glančnika ne bomo več volili“ pravijo. Mi pa pravimo, da bode pri prihodnjih volitvah g. Glančnik zopet voljen in z njim še drugih pet pošteno narodnih mož; sedanja liberalna petorica pa bode ostala na cedilu. Pri prihodnjih volitvah nas liberalci ne bodo našli nepripravljenih. Kot en mož hočemo se postaviti na volišče in ne bodemo menjali nobenemu pritisku, naj pride od ktere koli strani. Ne bodemo se dali premotiti sladkim besedam in če pride tudi deset ali še več „Sternwirtov“ k nam ponujat nemško-liberalno maslo. Zares smešno je bilo, koliko laži da so liberalci trosili med ljudstvo ter ga tako begali. „Muri ni pravi kandidat, pred volitvijo bode odstopil in voliti bode moral Einspielerja“, tako so govorili. Naši liberalci vozili so se prav pridno v Celovec k raznim posvetovanjem ter vsakokrat prinesli drugih novic domú. Nekaj dnij pred volitvijo pripeljali pa so s seboj iz Celovca tako tolsto raco, kakoršne mi priprosti kmetje še nikdar videli nismo. Ne vemo sicer, kedaj da bode pojedina in koga da bodo povabili, toliko je gotovo, da je raca tako velika in mastna, da se bodejo naši liberalci prav do sitega najedli, pa bo še kaj ostalo za drugičkrat. Čujte torej, kaj so izumili Celovski modrijani! „Dr. Tavčar iz Ljubljane pride na dan volitve v Velikovec, tam se bode predstavil volilcem, gosp. Muri bode odstopil in voliti boste morali Ljubljan-

čana.“ Sedaj pa se je po nemčurjih pričelo kricanje in zabavljanje po raznih krčmah: „To pa že ne, da bi mi volili Ljubljana; v Ljubljani naj ostane, pa nas Korošce pri miru pusti; to bi bila za nas največja sramota itd.“ Kako lahkoverni morajo pač biti taki liberalci! Iz srca jih obžalujemo, da verujejo takim lažem, katere lahko vsak pameten človek z roko potipa. Ali je pa to bila le hudobija, kaka past, v katero naj bi šli slovenski volilci? Ako je bila to le past, povemo, da je bila prav neumno nastavljena in mislimo, da ga ni trapa, kateri bi šel v njo. Sicer pa moramo povedati, da se naši liberalci niso posebno ogrevali za g. Kirschnerja; oni hoteli so imeti za poslanca tukajšnjega posestnika g. Papič-a, a Celovski in Tržki prvaki bili so odločno zoper njegovo kandidaturo in pustili naše liberalce na cedilu. Prvi poskus, zapovedovati, se torej našim liberalcem ni posrečil. Toraj drugičkrat! Ker smo že ravno g. Papič-a omenili, dovoljeno naj nam bo, popraviti neko neresnico, katero so prinesle „Freie Stimmen“, ko pišejo, da je gosp. Papič „Gutsbesitzer“, to se pravi po naše graščak. Ker gotovo velika večina „Mirovih“ bralcev tega graščaka ne pozna ter bi jeli vgbati, kje da stoji njegov grad, jim povemo, da liberalni g. Papič nikakor ni graščak, temuč le posestnik sicer lepe a čisto navadne kmetije, katero je podedoval po svojem „klerikalnem“ stricu. Toliko v pojasnilo. O priliki zopet kaj.

Iz Črne. (Volitev. — Bralno društvo. — Posojilnica. — Brzojavna postaja.) Liberalce strašno jezi, da so pri volitvi v naši občini spet sijajno propadli; zato nam očitajo, da smo še bolnike na volišče vlačili. Bolniku ni bilo nič hujše zavoljo tega, če smo ga na voz vzdignili in tje ter nazaj peljali. Veliko huje so še liberalci pritiskali. Še ni bil dan, ko so že okoli tekali in se vozili. Posrečilo se jim je, da so štiri malo zavedne kmete dobili na svojo stran, ker se je tem posebno imenitno zdelo, da se morejo enkrat voziti z županovimi konji. Tudi jesti in piti so dobili. Večina pa je bila vendar le naša. — Nekateri nameravajo, tukaj ustanoviti bralno društvo. Misel je dobra, ako bo dosti takih, da mislijo društvu zvesti ostati in doneske redno plačevati, kajti iz nič ni nič. Lepih knjig in časnikov v slovenskem jeziku se ne manjka, ljudstvo pa je pouka potrebno kakor vsakdanjega kruha. — Naša mlada posojilnica dobro napreduje. V dveh mesecih, kar obstoji, je imela 9280 gl. prometa. Zadružnikov šteje 50. — Vigredi dobimo brzojavno postajo (telegraf).

Iz Libuc. (Volitve. — Pliberški sejm.) Da je nemško-liberalna stranka v Možici zmagala, se ni čuditi, ker še le zdaj zvemo, kak pritisk je bil od nasprotne strani. Kdor le količkaj zasluži pri fužini z vožnjo itd., se mu je pretilo, da zaslužek zgubi, ako Slovence voli. Nekemu zvestemu Slovcu, ki dela na grofovi žagi, je gozdar trdo zapovedal, da mora z liberalci voliti, sicer bo ob delo. Ljudje so pravili, da se je temu možu na obrazu bralo, kako težko mu dé, ko je svoj glas za nasprotno stran oddal. Za volilnega moža Škodnika so se liberalci močno bali, da bi jim ne odpadel, in še kratko pred volitvijo so ga šli v deževnem vremenu obdelovat. — Ko je prišel telegram, da je Kirschner izvoljen, se je Metnitz precej

v Libuče pripeljal, priskrbel smodnika, in županovi hlapci so streljali pozno v noč. Ko je bilo pa lani o sv. Jerneju v zgornjih Libučah žegnanje, so hoteli fantje po stari navadi streljati, pa župan jim tega ni dovolil! — Na Pliberški sejm se je prigralo prav mnogo in lepe živine. Kupčija je bila živahna. Pa zgodilo se je nekaj nesreč zavolj nemarnosti Pliberčanov. Če se že za toliko imenitne mestjane in „tajčarje“ štejejo, naj bi vsaj tudi sneg raz strehe spravljali, kakor se to dela v Celovcu. Ravno ta dan je sneg raz strehe drkal na več krajih. Podrl je sneg tri štante, dva za sladčice in enega s kramarskim blagom. Na drugem kraju je podsulo tri ljudi, k sreči se niso poškodovali. Popoldne je plaz od strehe zasul dva čevljarska štanta. Tretji čevljar je imel tudi blizo svoj štant in ljudje so ga prašali, če se ne boji, da bi sneg še na njegov štant ne pribučal. On je rekel, da se ne boji, ker zna „coprati“. Pa komaj je to izgovoril, prigrmi sneg in mu prebrne ves štant in pokrije vse čevlje.

Od Vašinje gore. (Volitve) so se v naših občinah slabo obnesle. To pot je naših malo prišlo, ker so bili že mnogi kmetje od liberalcev obdelani in so pri volitvi res z baronom potegnili. Tudi iz Velikovca je prišel neki gostir za liberalce agitirat. Škoda je, da ni prišel pastirski list osem dnij poprej! Kar še baron Helldorf ni mogel opraviti, pomagal mu je vrhovni oskrbnik Hillinger, ki se je pripeljal v Lipico. Vsi kočarji, ki imajo v fužinah zaslužek, so dobili ukaz, da morajo k volitvi in voliti liberalno. Govori se, da so tudi taki volili, ki nimajo volilne pravice. Nek liberalcec je g. župniku na Rudi v obraz rekel, da duhovniki nimajo nič opraviti pri volitvi. Ali tedaj duhovnikov denar, ki ga v davkarijo prinese, nič ne velja? Tu se vidi, kako so liberalci predrzni in kako malo jim je za pravico. V volilni hiši je prišlo do prepira, in enega iz naših so pri durih ven potisnili, da še volit ni smel, čeravno ima pravico. Ta dan je bilo na Rudi liberalcem vse dovoljeno.

Iz St. Vida pod Juno. (Grozna nesreča.) Pomisli človek svojo slabost in minljivost! Eno stopinjo zgrešiš in v večnosti se znajdeš! Bilo je 12. svečana okoli pete ure zvečer, ko smo jaz in moj brat Miha Petelinc, p. d. Podgornik, in naš sosed Jarič v Žitari vesi pod vinogradi kamen lomili. Proti večeru smo štiri čevlje globoko luknjo zvrtili in okoli ene kile smodnika v njo založili, zadelali in nit zasmodili. Potem smo se umaknili, kakor se razume pri takem streljanju, in čakali poka. Ko smo pa cel četrt ure zastoj čakali, mislili smo vsi, da je nit za nič in da je ugasnila. Šli smo tedaj gledat, pa jaz in Jarič se brž spet umakneva, moj brat pa je tam stal in gledal na nit. V tem hipu pa je poknilo! Brata je za en seženj na visoko v zrak vrglo, potem je čez skale doli padel. Ko sem jaz do njega priletel, prikazal se mi je strašen prizor. Glavo je imel vso pobito, da se skoro ni videlo, kje so usta, nos in oči. Desna roka je bila preklana in pri členu odbita. Začel sem ljudi klicati: „Prinesite svečo in pojdite po duhovnika!“ Bog je pa tako obrnil, da so ravno duhovnik s sv. obhajilom mimo šli, ker so bili poklicani k neki ženkici. Tedaj so brž pristopili in brata djali v sv. olje. Kmalu potem je izdihnil

svojo dušo. On je zmirom duhovnike spoštoval, zato je to milost dosegel, da je skoraj kakor po čudežu prišel duhovnik k njegovi smrti. Dosti jih je pa, ki duhovnike sovražijo, nazadnje pa tudi brez njih umrjejo. V kratkem času sem se tega že dvakrat prepričal. Vsak si lahko misli, kak jok in kaka žalost je bila, ko smo rajnega v takem stanu domov pripeljali; vsak se je jokal, posebno pa zvesta njegova žena je skoro omedlela od žalosti. Rajni je bil še le 39 let star. Bog mu naj dobro v večnosti, saj je bil poštena duša.

Iz Ostrožnega pri Celju. (Žalost.) Sprejmi, predragi „Mir“, tudi iz naše prijazne vasice nekaj novic. Pa zdaj ti nimam nič kaj veselega poročati, kajti z novim letom se je začelo za to sicer majhno pa slovensko vas zares žalostno leto. V prvih štirinajstih dneh se je tu šestkrat neizprosljiva žena, bela smrt, oglasila in pokosila peterim osebam mlado življenje. Med temi je tudi neka oseba zapustila to solzno dolino, po kateri ne žaluje samo njen mož in njo ljubeči sinovi, ampak sploh vsi znanci in prijatelji. Umrla je nepozabljiva nam Frančiška Šorn, žena že nad 20 let vaškega predstojnika Franca Šorn-a. — Luč svetla je zagledala ta blaga žena meseca vinotoka leta 1831. Ko je stopila mlada Frančiška v 21. leto svoje deviške dobe, poročila se je z 20letnim Francetom Šornom, ki je bil jedini sin Helene Šorn. Rajna je bila v pravem pomenu izgled vseh zakonskih žen. Prenasala je voljno vse težave zakonskega stanú, in je, kolikor je bilo mogoče, s svojim možem složno in mirno živela. Bila je rajna pridna gospodinja, navdušena Slovenka in vrla katoličanka, zraven pa skrbna mati svojih treh sinov; izmed teh je najstarejši (Jože) profesor v Ljubljani, srednji (Jurij) posestnik blizu domačega doma, tretjega in najmlajšega pa je morala zapustiti kot dijaka šestega latinskega razreda; in ravno to jej je veliko žalost delalo. Dne 21. prosinca pa je zaspala blaga žena, previdena s sv. zakramenti, v Gospodu. Vsi ostali pa: mož, otroci, sestre, bratje, vnuki, znanci in prijatelji plačejo grenke solze in le to nas še tolaži, da

V svetem raji se sprehaja,
Nam nasproti se smeji,
Svoje roke nam podaja
Ino k sebi nas želi.

Kaj dela politika.

Volitve so zdaj končane. Na Češkem se je vse presukalo, namesto Staročehov so voljeni Mladočehi. Le štiri sedeže bi bili Staročehi še lahko obdržali, namreč v Taboru in pri kupčijskih zbornicah v Pragi in v Plznu; pa še teh niso hoteli in so jih prepustili „mladim“, naj zdaj pokažejo, kaj znajo! Na Moravskem se je staročeska stranka še obdržala in ohranila svojih 10 sedežev; Nemci pa so svoje ohranili. Na Češkem pa so Nemci en okraj pridobili. Po drugih deželah se ni dosti kaj spremenilo; le na Štajerskem so liberalci precej sedežev zgubili, skoraj vse razun velikega posestva. Pa konservativci so le en sedež pridobili, druge so pograbili „nemški narodnjaki“, ki pa se od liberalcev ne ločijo veliko, le da hočejo še bolj nemški biti. Izmed slovenskih poslancev so voljeni na Štajerskem M. Vošnjak, dr. Gregorec

in Robič. Na Koroškem so voljeni sami liberalci in sicer: Kirschner, Ghon, Prettner, Nischelwitzer, Elbl, Steinwender, Rainer, Dumreicher in Moro. Na Kranjskem je bil hud boj v gorenjskih in notranjskih mestih med Globočnikom in dr. Majaronom. Sicer je šlo vse gladko; voljenih je 8 Slovencev in dva Nemca. Slovenci so: Hohenwart, dr. Poklukar, Klun, dr. Ferjančič, Šuklje, Povše, Globočnik in Pfeifer. V Trstu je voljen Slovenec Nabergoj; drugi trije so Lahi. Na Goriškem je izvoljen dr. Gregorčič namesto Tonklija. V velikem posestvu je izvoljen grof Alfred Coronini, o katerem pravijo, da je Slovincem prijazen; prejšnji poslanec princ Hohenlohe je bil pa Slovincem nasproten. To je tedaj edina zmaga, za kar smo Slovenci na boljem, ko prej. Prihodnjič pa upamo pridobiti dva sedeža: enega na Koroškem, kjer smo bili zmagi že tako blizo, in drugega v Celjskem mestu. V resnici zmagali so pa Slovenci in Hrvati v zapadni Istri, pa vendar so jih Lahi goljufali za poslanca! Po sili in krivici so jim namreč odbili 13 volilnih mož. Pa ta reč še ni pri kraju, pravica mora na dan. V izhodni Istri je pa hrvaški kandidat Spinčič lahko zmagal. Listi štejejo 15 Slovencev, pa jih je le 13; prištevajo nam tudi Spinčiča in grofa Alfreda Coroninija. Da bo pa Spinčič vselej z našimi glasoval, je gotovo, ker v državnem zboru so Slovenci in Hrvati bratje, vselej so ene misli in v enem klubu. Bog daj, da bi res tudi grof Coronini z nami potegnil, da bi se znebili nesrečne številke 13. Če na Kranjskem še ni domač in vsega obžalovanja vredni preprič vraga rodoljuba pojedel, potem naj si rodoljubi združeno prizadevajo, da nam v prihodnjih 6 letih polagoma pridobijo večino v Kranjskem velikem posestvu. Kedar bodo Slovenci 18 do 20 svojih poslancev imeli, potem bo njih beseda več izdala! — Hud boj je bil na Dunaju. Protijudovci so vzeli liberalcem 5 sedežev. Na kmetih so pa nemški narodnjaki pregnali liberalce. V dolnji Avstriji in na Štajerskem so liberalci že ob vso veljavo. Vendar pa bodo nemški liberalci še kakih 110 poslancev vkup spravili. Najboljšo pomoč imajo med nemškimi Pemei, potem pa po nemških mestih na Moravskem, v Šleziji, Bukovini in v nemških planinskih deželah. Tudi se govori, da so liberalci strašno veliko denarja potrošili za volilno agitacijo. Bogati Judi so kar po 3000, 5000, 10.000, 15.000 gld. vkup metali, da se je razposlal denar v vse nevarne kraje, kjer se je dalo kaj narediti. Saj se je po listih bralo, da so v Istri ponujali 1000 gld. za en glas! Pošteni Čič ga pa ni vzel, čeravno je siromak! Nemški kmetje po Tirolskem, Solnogradskem, gornjem Štajerskem in gornjem Avstrijskem so pa lepo pošteno volili s katoliško stranko. Rusinov bo zdaj 8 v zboru, prej so bili le 3. — Vse ugiblje, kaj bo zdaj Taaffe začel? Staročehov ni več, ali vsaj premalo, da bi se mogel na nje naslanjati. Z Mladočehi se pa noče in tudi ne more zvezati, ker so preveč počrneni. Brez Čehov pa ni več prejšnje večine. Levičarji ali nemški liberalci pa tudi nemajo večine, če bi se prav s Poljaki zvezali. Dosti je pa tudi omahljivih poslancev, o katerih se zdaj še ne vé, na katero stran se bodo nagnili; tudi se ne vé, koliko resničnega

nasprotja je med nemškimi liberalci in nemškimi narodnjaki. Zato pa zdaj nobeden še ne vé, kakšna bo prihodnja večina in kakšna vlada. To zmešnjavo so zakrivali Mladočehi, ki so razbili „železni obroč“ stare večine, s tem pa tudi češki narod morda v velike sitnosti ali celo stiske pripravili. Kajti dali so nemškemu liberalcem vaje v roke, ki gotovo ne bodo vladali Slovanom v korist. Le malo je še upanja, da bi Taaffe zamogel vkup spraviti konservativno večino brez nemških liberalcev. — Govori se, da se državni zbor skliče prihodnji mesec. Takrat se bo že zjasnilo, kam jadramo. — Minister Pražak bi imel v kratkem odstopiti. Položaj je pač za Čehe neugoden postal. — V Galiciji so bili nemiri, menda so kmetje nekaj Judov pobili. — Med laškimi Tirolci je nastal razpor. Katoličani so se ločili od liberalcev. — Na Češkem se boja vendar snuje katoliška stranka. — Voditelj nemških katoličanov, slavni Windhorst je umrl. Bil je že 80 let star. — Sramotne reči se slišijo od Lahov, ki so zasedli afriške bregove okoli Masave. Na tihem so nedolžne ljudi morili brez vsake sodbe, samo če so se jim sumljivi ali nevarni zdeli. Tudi denar so jim pobirali. Pa ne kaki divji vojaki, ampak laška policija sama je tako postopala. Še vedno hujske reči se slišijo. Vsa Evropa se čudi taki spridenosti in brezsrčnosti. — Na Nemškem je moral odstopiti učni minister Gossler.

Gospodarske stvari.

Varujte krastače. Nobene živali v navadnem življenju zaradi dozdevne škodljivosti ali zoprne zunanosti tako splošno ne sovražijo, kakor kroti. To pa čisto po krivici. Malo je živalij, ki bi mogle biti manj škodljive rastlinam in bolj pogubne nekterim rastlinskim sovražnikom, kot ravno krastače. Da, čisto nedolžne in neškodljive, še več, jako koristne so krastače s tem, da uničijo toliko mrčesov, črvov in polžev. Novejši čas vedno bolj spoznavajo, kako koristne so te sicer tako zaničevane živali za poljedelstvo in zlasti za vrtnarstvo. Zato je devajo v zelenjadne vrte in rastlinjake ter tako rastline najbolje varujejo polžev in drugih sovražnikov.

Za pouk in kratek čas.

Lastovke.

(Iz hrvaščine po Fr. Mažuraniču.)

Ko so leta 1883. lastovke v Celovec nazaj prišle, našle so na poslopju nove hranilnice, da je njih gnjezdo že vrabec zasedel. Usiljenec se nikakor ni dal pregnati. Zdaj so lastovke odletele. Pa kmalo jih pride cela tolpa nazaj, in vsaka je imela v kljunu nekaj klatja (blata). S tem so vrabca zazidale vpričo gledajočega ljudstva.

To gnjezdo sem videl v Celovškem muzeju. Le vrabčev kljun se še iz gnjezda vidi; v svojem strahu si je hotel izhod preključvati, pa ni šlo. —

Tako ravnajo lastovke na slovenskih tleh — sem si mislil, — kako delajo pa Slovenci, če jih kdo prežene iz njih doma? Ravno tako, kakor Hrvati: prinesejo mu še slame, da si mehkeje postelje!

Ljudska štetev.

Na Ogerskem in Hrvaškem je bilo pred 10 leti 15 milijonov duš, zdaj so jih pa našli 17 milijonov. — V Bosni in Hercegovini je 1.300.000 ljudi. V drugih deželah jih je bilo pred 10 leti 22.144.244 duš; zdaj so jih pa našli 23.835.261, torej se je prebivalstvo pomnožilo za 1.691.017 ali 7,6 v odstotkih, to je, kjer je bilo prej 100 ljudi, jih je zdaj 107, kjer jih je bilo 1000, jih je zdaj 1076. Razne dežele štejejo prebivalcev:

Galicija	6.578.364
Češka	5.837.603
Dolenja Avstrija	2.651.530
Moravska	2.272.856
Štajerska	1.281.023
Tirolska	812.704
Gorenja Avstrija	783.576
Bukovina	646.607
Šlezija	602.117
Dalmacija	524.107
Kranjska	498.390
Koroška	360.443
Istra	318.209
Goriška	219.996
Solnogradsko	173.872
Trst z okolico	157.648
Predorlovo	116.216

Vsi ti ljudje prebivajo v 3.331.556 hišah. Največ so se prebivalci pomnožili na Dunaju, v Bukovini, Galiciji in Dalmaciji. Najbrž se iz Rusije iztirani Judi v teh deželah (razun Dalmacije) najbolj naseljujejo. Najmanj so se ljudje pomnožili po planinskih deželah. Češke dežele so nekako v sredi. Ako računamo po odstotkih, potem zremo, da se je prebivalstvo na Dunaju pomnožilo za 21,9 %, to se pravi, na vsakih 100 ljudi jih je 21 več, toraj 121, na 1000 ljudi pa 219 več, toraj 1219. V Dolnji Avstriji sploh je prirastek 13,8, v Bukovini 13,1, v Galiciji 10,4, v Dalmaciji 10,1, na Goriškem 9, v Istri 9, v Trstu 8,8, v Predorlovem 8,2, v Šleziji 6,5, na Solnogradskem 6,3, na Štajerskem 5,6, na Moravskem 5,5, na Češkem 5, na Kranjskem 3,6, na Koroškem 3,4, v Gorenji Avstriji 3,2, na Tirolskem 0,9. Omeniti pa je treba, da to niso prave številke naraščanja raznih narodov. Šteli so se namreč le tisti ljudje, ki so bili dné 31. decembra doma; toraj nam kažejo te številke le to, koliko prebivalcev ima kaka dežela, ne pa tudi to, koliko jih je rodila. Kranjcev je na pr. morda kakih 10.000 po drugih deželah, in šteli so se tam, kjer so bili ta čas. Še v večji meri velja to o Čehih. Če domača dežela nema dovolj zaslužka, gredo pač drugam si kruha služiti. Slovenski drvarji v Galiciji in Hrvaškem in rudarji na gornjem Štajerskem so se tam šteli. Tisti pa, ki so v Ameriki, ali sploh v tujih državah, niso uštet med avstrijsko prebivalstvo. Toraj se mora število Slovencev zmirom nekaj više ceniti, kakor ga nam podá statistika, tudi brez ozira na občevalni jezik. Štetev po jeziku še ni razglašena, pa verjetno je, da bodo mnogi na tujem bivajoči svoj materni jezik zatajili. Slovenci pa se bodo hitro pomnožili, kedar dobijo doma več zaslužka, kajti potem ne bodo v tujino tiščali, doma bivajoči pa svojega jezika ne bodo zatajili.

Smešničar.

Občinski tajnik: „Ne vem, kaj bi zdaj naredil: Podhostnika sem že zapisal med mrtve; zdaj se je pa spet oživil!“

Župan: „Pa ga zapišite med novorojence.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Pri Žreleu sta dva delavca kamen lomila. Pa velika skala se nad njima vtrga in ju oba grozno zmečka! — V Celovcu sta se že spet ustrelila dva mlada človeka, eden 19 let star, krznarski pomočnik, drugi 16 let star, trgovski učenec. Tako zna mladina, ki zraste brez vere! — Umril je prejšnji Celovski župan g. Fr. Erwein. — Ljudska štetev je pokazala, da je na Koroškem 360.000 duš, skoraj 12.000 več, kakor pred desetimi leti. — Milost. g. knezoškof bodo delili sv. birno: na Radišah 6. aprila, v Št. Tomažu 7., v Škocijanu 8., v Glinjah 9., v Rožnem Št. Jakobu 15., v Podgorjah 16., v Pontablu 18., v Ukvah 19., v Trbižu 20., na Vratih 21., na Brnci 22., v Št. Ilju 23., aprila, pri Devici Mariji na Zili 13. maja, v Štebnu 14. maja, v Šmihelu pri Pliberku 13. junija, v Črni 14., v Švabeci 15., v Černečah 16., v Libeličah 17. junija. — Koroška hranilnica je podarila Celovcu za olepšavo mesta 20.000 gld., puškarski šoli v Borovljah 10.000, za cesto pri Vrbskem jezeru 10.000, za pribežališče (Asylhaus) 8000, za slepee 5000, za mutce 3000 gld. in še več manjših daril. — Posojilnica na Djekšah je imela lani zadružnikov 102, prometa 46.573 gld., naloženih je pri njej 25.016 gld., izposojenih ima 23.049 gld. — Celovška posojilnica je imela lani 126 zadružnikov, 85.976 gld. prometa, 24.253 hranilnih vlog, 23.891 gld. izposojil. Pri občnem zboru dné 12. sušca se je vnovič volil prejšnji odbor. Sklenilo se je slednjč, znižati obresti od izposojenih denarjev in jemati tako na vknjiženje, kakor tudi na menjice le po 5 % obrestij. Zraven tega mora vsak izposojevalec na vknjižbo enkrat za vselej plačati 1/2 % za rezervni fond, izposojevalec na menjico pa od vsake menjice vselej 1/2 %.

— Hlapec Brettner je bil zavolj požiganja obsojen na 5 let. — Pravdo sta imela tudi oba Beljaška lista med seboj. Prišlo je na dan, kakšni ljudje pišejo v Forestijev list. Res čudno, da tak list še kdo bere!

Na Kranjskem. Deželni glavar dr. Jožef Poklukar je umrl. To je žalostna vest za vse Slovence. Poklukar je bil blag človek, velikodušen, pomirljiv; bil je veren katoličan in zvest Slovenec vse svoje žive dni. Svetli cesar so ga počastili s Franc Josipovim redom in ga imenovali deželnega glavarja Kranjskega. Naj v miru počiva! — Hlapec Zupan, ki je gospodarju hišo zažgal, je bil v Ljubljani obsojen na 7 let težke ječe. — Lizo Golob pa so zavolj tatvine zaprli na 5 let. — Zavolj uboja sta dobila Fr. Križnar in M. Dolinar vsak po 5 let. Divjega mačka je z lopato ubil nek posestnik na Blokah. Tudi volka so tam videli.

Na Štajerskem. V Celju so bili obsojeni: Hlapec Rutnik zavolj težkega telesnega poškodovanja na 4 leta; dninar Pahernik zavolj tatvine na

8 let; pekovski učenec Klajdarič zavolj telesnega poškodovanja na 2 leti; kmetski fant Belšak zavolj telesnega poškodovanja na 4 leta, posestnik Solina zavolj uboja na 5 let. — V Trbovljah se zgodi zmirom kaka nesreča. Nedavno sta se pri delu do smrti pobila rudar Potokar in delavka Kanižar. — Vojaške vaje bodo letos okoli Celja. 1. septembra bodo že končane.

Na Primorskem. Na praznik sv. Jožefa je bilo spet veliko ljudij v Ricmanjih pri Trstu. Tam je namreč romarska cerkev sv. Jožefa. — V Istri je velika razburjenost med ljudstvom zavolj zadnje volitve, ko so Lahji ogoljufali Slovane za 13 glasov. Vrh tega še laški mestjani slovanske kmete napadajo, da si še življenja niso svesti. Bati se je, da kmete jeza zgrabi in bi hudo s hudim povrnili!

Po drugih deželah. Svitli cesar so iz ječe izpustili 81 kaznjencev. — Povodenj je pokončala mesto Tiajuno v Kaliforniji. — V Meksiki je bil tak vihar, da se je potopilo 16 bark, 18 hiš se je podrla, sedem ljudij je mrtvih ostalo. — Hripa se razširja po Laškem. — Dva vlaka sta vkup trčila na Poznanjskem; 7 vagonov je zdrobljenih, več ljudij je ranjenih. — Razbila se je ruska ladija „Konstantin“; 4 mornarji so utonili. — Umrla sta v Zagrebu kardinal Mihalovič, v Zadru pa nadškof Maupas. — Na Dunaju je umrl sloveči slovenski učenjak Miklošič. — Na morju okoli Anglije je bil hud vihar, več bark se je potopilo, okoli 60 ljudij je utonilo. — Umrl je grof Bylandt-Rheidt, prejšnji vojaški minister. — V rudniku Springhill na Angleškem so se plini užgali. Do zdaj so našli 75 mrličev. — Profesor Liebreich na Nemškem je iznašel novo zdravilo zoper jetiko. Pravijo, da to zdravilo res pomaga. Če pa le ne bo tako, kakor s Kochovim zdravilom, o katerem je zdaj vse tiho, ker menda nič ne pomaga. — V Št. Frančišku (Amerika) se je vnela tovarna za smodnik ter s strašnim pokom zletela v zrak. Tisoč blizo stoječih hiš se je podrla. 300 ljudij je mrtvih. — Delavci v Lozani (Švica) zahtevajo, naj bi se mrtvi pokopavali na državne stroške, in sicer vsi enako. — Na Alžerskem v Afriki je skočil vlak s tira; 15 ljudij je ranjenih. — V Akronu (Amerika) so v adventu napravili ples; pa enej plesalki se je obleka vnela, naenkrat so bile vse ženske v plamenih in 30 jih je bilo močno opečenih. — V nekem rudniku na Belgijskem se je pobilo 18 rudarjev. — V Bombaju (Indija) se je podrla velika hiša; 30 ljudij je ubitih, mnogo ranjenih. — Burja je vrgla šest laških vojakov raz goro Laharelo v globočino 800 metrov; seveda so našli vse razbite in zmečkane. — Reko Reno hočejo tako globoko izkopati, da se bodo velike ladije lahko vozile iz morja do Kolonja. Stroški se računajo na 80 milijonov mark.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Faro Greifenburg je dobil č. g. Pet. Kugler, dozdam stolni kaplan; faro Št. Vid č. g. Štefan Laznik, do zdaj provizor v Kleinkirchheimu; faro Selče č. g. And. Kristinjak, dozdam župnik v Ingolsthalu. Č. g. Jožef Fugger, kaplan v Grabstanju, gre za provizorja v Lipaljo ves; č. g. Karol Rous, kaplan v Hodišah, pa za provizorja v Brode. Faro Grebinjski Klošter bo začasno oskrboval č. g. P. A. Vakselj. Razpisane so fare

Grebinjski Klošter in Malthein do 31. sušca, in kuracije Ljubno in Kienberg do 20. aprila. Umrla sta: č. g. Valent. Karpf, župnik v Grebinjskem Kloštru dné 19. februarja, in č. g. Jožef Ganglmayer, provizor v nemškem Grebinju, dné 20. februarja.

Posojilnica v Glinjah

bode znanprej uradovala vsako 1. in 3. nedeljo od 9. do 12. ure dopoludne. Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$, od posojil jemlje $5\frac{1}{2}\%$. **Odbor.**

Čitalnica v Glinjah

imela bo **letni občni zbor** dné 30. sušca t. l. (na velikonočni ponedeljek) ob 3. uri popoldne pri g. L. Zablačanu na Trati. Spored: Sprejemanje novih udov. 2. Volitev novega odbora. 3. Govori. 4. Petje. 5. Deklamacije. 6. Tombola. Uljudno so povabljeni udje in rodoljubni gostje. **Odbor.**

Posojilnica v Črni

imela bo svoj **občni zbor** na belo nedeljo dné 5. aprila ob 3. uri popoldne pri g. Štularju. — Spored: 1. Volitev odbora. 2. Računsko poročilo. 3. Razni nasveti. Vsi zadružniki so uljudno vabljeni. **Odbor.**

Vabilo.

Posojilnica v Slovenjem Plajberzi bode imela na velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne **izvanredni občni zbor** pri g. Polšnikarju. Dnevni red: 1. Volitev enega odbornika in predsednika. 2. Razni nasveti. — K temu zborovanju uljudno vabi **odbor.**

Loterijske srečke od 14. marca.

Gradec	23	66	74	5	54
Dunaj	19	70	54	17	31

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:		Sladko seno . . . 2 gld. 50 kr.
pšenica po . . . 5 gld. 50 kr.	rž 4 " 90 "	kislo 2 " — "
ječmen 4 " 20 "	oves 2 " 50 "	slama 1 " 50 "
hejda 4 " 60 "	turšica 4 " — "	meterski cent (100 kil).
pšeno 6 " 60 "	proso — " — "	Frišen špeh kl. — gld. 60 kr.
grah — " — "	repica 1 " 20 "	maslo 1 " — "
fižol, rudeči — " — "	Deteljno seme — do — gld.	mast — " 75 "
100 kil.		Navadni voli 100—120 gld.
		pitani voli . . . 120—190 "
		junci 60—90 "
		krave 60—120 "
		junice 50—80 "
		prešički 5—15 "

 Današnja številka obsega šestnajst strani.

Oglasila.

Malo posestvo na prodaj.

10 birnov posetve, 9 oralov sveta — gozd, travnik, vinograd — v Vinogradu (Vinarah) Št. Vidske fare pod Juno. Več pové posestnik Jože Sitar p. d. Pahar, na Gorcah v tisti fari (pošta Doberla ves).

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pis-
menih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Strd, brinjevec, slivovec.

Najboljši méd (strd), garantiran pitaneec, pri-
poročam slavnemu občinstvu in čebelarjem, v
škatljah po 5 kil, kila za 60 kr., celi zaboj toraj
3 gld. proti poštnemu povzetju. Tudi prodajam pravi,
natorni brinjevec, liter po 1 gld. 20 kr., ter iz-
vrstni, domači slivovec, liter po 80 kr. in više.

Egid Jeglič,

trgovec in čebelar na Selu, pošta Lesce (Lees, Krain).

Naznanilo.

Udano podpisani dovoljujem si mojim čestitim
kupačcem iz mesta in dežele uljudno naznaniti,
da sem dné 3. januarja t. l. na novo odprl

podružnico svoje kupčije s tržaškim blagom
na starem trgu št. 19, to je četrta hiša od
hranilnice proti staremu trgu, v kateri bodem pro-
dajal **sladkor, surovo in žgano kavo, moko**
(poznano najboljše vrste), **špirit, rženo**
žganje, fini ameriški **petrolej** in razno
drugo tržaško blago najboljše vrste. Vsakdo se lahko
prepriča, da dobi pri meni vsikdar izvrstno ter sveže
(frišno) blago in najboljši kup. Ob enem pripo-
ročam prav gorko tudi mojo glavno prodajalnico v
Burggasse št. 12. in zagotavljam dobro postrežbo.

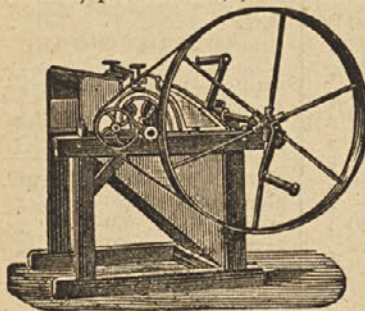
S spoštovanjem

FERD. MUSSI,

Stari trg št. 19. Burggasse šte. 12.
(„pri zlatem vencu“). („pri sladkornem klobuku“).

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za
preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mla-
tilnice, pretresalnike, premikalnice trijerji, žitne čistilnice,
koruzne robkalnice, re-
zalnice, ročni mlini,
reporeznice, sadni mlini,
sadne stiskalnice, meč-
kalnice za grozdje, vin-
ske stiskalnice, stis-
kalnice za olje, stroji
za peronosporo, sadne
lupilnice, sušilnice za
sadje in zelenjad, se-
salke za vino, uprava
za kleti, sesalke za vod-
njake, okrožne pile (žage),
decimalne tehtnice, vo-

zovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji
za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice,
stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah.

➤ Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje!
Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slo-
venskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastoj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

pripravljen od lekarja PICCOLI-ja
v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki
krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja
zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rast-
linstvo spadajočih snovij ter ni nikako
drastično učinkujoče, marveč lahko, de-
lovanje organov urejajoče zdravilo, katero
organizmu kar nič ne škoduje, če se
prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelo-
vateelj proti poštnemu povzetju v skat-
ljah po 12 steklenic za gld. 1.36; po
24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84;
po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.62; po 110 za
gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh
tu- in inozemskih lekarnah. — V Celoveu prodaja
jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr.
Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

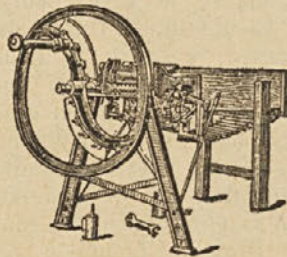
Poljedelski in šivalni stroji.

Veliko zalogo takih strojev, naročenih iz
tovarne, ima na Koroškem

Konrad Prosch,

v Celoveu

kolodvorske ulice (Bahnhofg.)

Prodaja tudi proti me-
sečnim obrokom, jamči za
blago (stoji dober, da je
dobro) in ima lastno de-
lavnico, kjer polomljene
stroje zopet popravlja.

Cenike pošilja zastoj.

PETER MAYER,

šolske ulice šte. 18

pri „zlatem križu“ v Celoveu,

priporoča vsakovrstno, najboljše in čisto
suho moko, vsaki dan frišne droži,
izvrstno maslo, južno sadje, dišave,
sladkor, kavo in različno drugo tržaško
blago, vse prav dober kup.

Deteljno seme, suhe črešplje in maslo

kupuje po najvišjih cenah

J. E. Smolnik

v Celoveu, stolne ulice (Domgasse) šte. 16.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo
spretni in zanesljivi možje, ki so kot pošteni ljudi na do-
brem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi
mnogo v dotiko. Dosluzeni orožniki in podčastniki imajo
prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G. S.
1891, Graz, post. rest.“

Lastnik in izdajatelj Gregor Einspieler, župnik v Podklostru. — Odgovorni urednik Filip Haderlap.

Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celoveu.